

Skutky apoštolů

Lukáš pokračuje ve své zprávě

¹ Milý Teofile, také tuto druhou knihu věnuji tobě. V té první jsem se snažil zachytit vše, co Ježíš dělal a učil od počátku ²⁻³ až do svého odchodu k Bohu. Tehdy dal také poslední pokyny o Duchu svatém úzkému kruhu svých učedníků. V období čtyřiceti dnů od své smrti a zmrtvýchvstání se s nimi setkával, dokázal jim, že je opravdu živ, a pověděl jim, že se vrátí, aby uskutečnil Boží záměr se světem. ⁴ Když byli ještě pospolu, řekl jim, aby po jeho odchodu neopouštěli Jeruzalém, ale čekali tam, až Bůh vyplní svůj slib. ⁵ Vysvětlil jim: „Jan křtil vodou, ale vás Bůh v nejbližších dnech pokřtí svým svatým Duchem.“

⁶ Učedníci se ho také otázali: „Pane, teď už konečně vezmeš do ruky vládu nad Izraelem?“ ⁷ Odpověděl: „Není vaše starost, kdy to bude! Nechte to na Bohu, který jedná podle svých rozhodnutí. ⁸ Teď dostanete Ducha svatého a s ním zvláštní sílu k tomu, abyste se stali mými vyslanci nejen v Jeruzalémě, ale v celém Judsku, v Samařsku a po celém světě.“ ⁹ Potom byl před jejich očima zdvižen vzhůru a zakryt oblakem. ¹⁰ Když se upřeně dívali za ním, objevili se vedle nich dva muži v bílém ¹¹ a oslovili je: „Galilejci, co tu tak stojíte a díváte se do oblak? Ježíš od

vás odešel do nebe, aby se jednou vrátil stejným způsobem.“

Ježíšovo přání: vydat o něm svědectví

¹² To se stalo na Olivové hoře, jen asi čtvrt hodiny cesty od Jeruzaléma. ¹³ Vrátili se do města, kde v horní místnosti domu bydleli společně Petr, Jakub, Jan, Ondřej, Filip, Tomáš, Bartoloměj, Matouš, Jakub – syn Alfeův, Šimon Zélot a Juda – syn Jakubův. ¹⁴ Ti všichni se jednomyslně a vytrvale modlivali a s nimi ještě některé ženy, Ježíšova matka Marie a Ježíšovi bratři.

Matěj je zvolen, aby nahradil Jidáše

¹⁵ Na jednom shromáždění, kde se sešlo asi sto dvacet Ježíšových následovníků, vystoupil Petr a řekl: ¹⁶⁻¹⁷ „Bratři, Jidáš byl jeden z nás, dvanácti apoštolů. Dostal stejné pověření jako my, a přece se propůjčil k tomu, že přivedl na Ježíše stráž, aby ho zatkla. Pak se sám zprovodil ze světa tak hrozným způsobem, že mu až vyhřezly vnitřnosti. ¹⁸⁻¹⁹ Za jeho zrádcovskou odměnu byl koupen pozemek, kterému dnes jeruzalémští obyvatelé říkají ‚Hakeldama‘ – Kravavé pole. Tak se naplnila předpověď Bible. To Duch svatý vložil Davidovi do úst slova o Jidášovi, ²⁰ která jsou zaznamenána v Žalmech: ‚ať zpusťne jeho dům, ať v něm nikdo nebydlí,‘ a jinde: ‚...jeho pověření ať převezme jiný.‘ ²¹ Je tedy nutné nahradit Jidáše. Vyberme muže, který s námi následoval Pána Ježíše po celou dobu od chvíle, ²² kdy ho pokřtil Jan, a byl s

ním až do jeho odchodu do nebe. Takový ať se spolu s námi stane jedním ze svědků Ježíšova zmrtvýchvstání.“

²³ Vybrali dva takové: Josefa Barsabáše, kterému se říkalo Justus, a Matěje. ²⁴ Potom se modlili: „Ty, Pane, znáš srdce každého člověka. Ukaž, kterého z těchto dvou jsi vybral, ²⁵ aby byl tvým apoštolem místo Jidáše, který zradil.“ ²⁶ Dali jim vytáhnout los, a ten označil Matěje. Tak se tedy připojil k jedenácti apoštolům.

2

Seslání Ducha svatého o Letnicích

¹ Padesát dní po Velikonocích začaly Letnice, svátek vděčnosti za úrodu. Kristovi následovníci se opět shromáždili. ² Náhle se ozval zvláštní zvuk, jako by celým domem zavanul silný vítr. ³ Tu se jim objevil plápolající oheň, který se rozdělil a hořel nad každým z nich. ⁴ A všichni byli naplněni Duchem svatým. Projevilo se to tím, že získali schopnost mluvit cizími jazyky, které předtím neovládali.

Zvěst o Ježíši překonává jazykové bariéry

⁵ V Jeruzalémě byli na svátky zbožní židé, kteří jinak žili mimo Palestinu v různých zemích a s různými národy. ⁶ Ten zvláštní zvuk přilákal zástup těchto poutníků a oni teď naslouchali učedníkům. Přitom každý slyšel, že učedníci mluví jeho rodným jazykem. ⁷ To je velice překvapilo a vzrušeně o tom hovořili: „Vždyť je známe, to jsou přece samí prostí Galilejci!

⁸ A každý z nás je slyší ve svém rodném jazyce! Mluví o tom, že Bůh udělal něco velikého.“

⁹ Mezi posluchači byli Partové, Médové, Elamité, Mezopotámci, Judejci, lidé z Kapadokie, od Černého moře a z Malé Asie, ¹⁰ z Frýgie, Pamfýlie, z Egypta, Libye, z Říma, Kréty i Arábie, ¹¹ rození židé i na židovskou víru obrácení pohané. ¹² Ptali se mezi sebou: „Co se to děje?“ ¹³ Ale někteří se tomu smáli a říkali: „Vždyť jsou opilí!“

Petr káže zástupům

¹⁴ Tu vystoupilo dvanáct apoštolů do popředí a Petr promluvil k zástupu: „Židé a vy všichni, kteří jste právě v Jeruzalémě! Vysvětlím vám, co se zde děje, ale prosím vás o pozornost. ¹⁵ Určitě nejsme opilí, jak se nám někteří posmívají. Vždyť je teprve devět hodin, doba ranních modliteb. ¹⁶ Tady se však plní, co předpověděl prorok Jóel: ¹⁷ „Bůh říká:

V posledních dnech sešlu svého Ducha na lidi,
vaši synové a dcery budou prorokovat,
mladí budou mít vidění
a staří významné sny.

¹⁸ Moji služebníci a služebnice dostanou mého Ducha
a stanou se proroky.

¹⁹ Na obloze i na zemi se objeví zvláštní úkazy,
krev, oheň a sloupy dýmu,

²⁰ slunce se zatmí a měsíc zrudne.

To bude znamením,
že Pán přichází soudit všechny lidi.

²¹ Jenom ten, kdo ho uznává svým Pánem,

bude zachráněn.’

²²⁻²³ Izraelci, poslyšte! Žil tady mezi vámi Ježíš z Nazaretu, muž, kterému dal Bůh moc činit zázraky a znamení; mnozí z vás by to mohli dosvědčit. A tohoto muže jste se vy zmocnili a zabili jste ho na kříži rukama pohanů. Tím jste vlastně jen splnili Boží úmysl. ²⁴ Bůh však vyrval Ježíše z moci smrti, která ho nemohla udržet, a vzkřísil ho z mrtvých. ²⁵ To o něm zpívá David v žalmu:

„Pána mám neustále před očima,
stojí při mně, a tak nezakolísám.

²⁶ Proto se mé srdce raduje,
moje ústa zpívají,

vždyť i pro mé mrtvé tělo zůstává naděje.

²⁷ Ty mne nenecháš mezi mrtvými,
nedopustíš, aby tělo tvého vyvoleného podlehlo
zkáze.

²⁸ Povedeš mne cestou života
a dáš mi, abych se radoval u tebe.’

²⁹ Je nám všem jasné, že dávný král David zemřel, byl pochován a jeho hrob je tady až dodnes. ³⁰ Nemluvil tedy o sobě, ale prokokoval to o Mesiáši, který podle Božího slibu měl být Davidovým potomkem. A tak když říkal, že nezůstane mezi mrtvými a jeho tělo nepodlehne zkáze, ³¹ viděl vlastně dopředu Kristovo vzkříšení z mrtvých. ³² Ano, právě Ježíše Bůh vzkřísil a my všichni to můžeme dosvědčit. ³³ Nyní je na nebesích po Boží pravici a má právo dávat svatého Ducha. Všechno to zvláštní, co vidíte a slyšíte, pochází od něho. ³⁴⁻³⁵ A zase David nemluvil o sobě, když napsal: „Bůh řekl

mému Pánu: Sed' po mé pravici, až ti všechny nepřátele položím k nohám.' ³⁶ Ať tedy ví každý Izraelec: Toho Ježíše, kterého jste ukřižovali, toho poslal Bůh jako Pána a Mesiáše!"

Lidé si připomínají zvěst o Ježíši a církev roste

³⁷ Petrova slova zasáhla mnoho posluchačů a ti se začali ptát apoštolů: „Bratři, co máme dělat?“ ³⁸ „Litujte svých hříchů,“ volal Petr, „vyznávejte je a na znamení Božího odpuštění přijměte křest, který Ježíš Kristu určil pro své následovníky. Také vy dostanete Ducha svatého.

³⁹ Vždyť ten prorocký slib platí vám, vašim dětem, a dokonce lidem po celém světě, které si Pán Bůh zavolá.“ ⁴⁰ A ještě jim říkal mnoho dalších věcí a radil jim naléhavě: „Nemějte už nic společného s těmi, kteří se postavili proti Mesiáši!“

⁴¹ Ti, kteří Petra poslechli, byli nakonec pokřtěni. Toho dne se připojilo k Ježíšovým následovníkům okolo tří tisíc lidí. ⁴² Všichni chtěli slyšet od apoštolů ještě více, bývali rádi pohromadě, společně stolovali, lámali chléb na památku Kristovy poslední večeře a modlili se.

⁴³ Apoštolové činili mnoho mocných činů a divů, takže každý cítil, že tu působí Bůh. ⁴⁴ Věřící vytvořili pospolitost, ve které se o všechno dělili a dokonce majetek měli společný. ⁴⁵ Zámožní mezi nimi prodávali své nemovitosti a výtěžek dělili mezi všechny, jak kdo potřeboval.

⁴⁶ Všichni se společně shromažďovali každý den v jeruzalémském chrámu. V menších skupinách se pak scházeli po domech a jedli

společně, s radostí a upřímností. ⁴⁷ Svou vděčnost Bohu vyjadřovali modlitbami a zpěvem, a kdo to slyšel, tomu se to líbilo. Pán jim denně přidával další, kteří uvěřili a byli zachráněni.

3

Petr uzdravuje chromého žebráka

¹ Petr a Jan šli jednou ve tři hodiny do chrámu, aby se zúčastnili pravidelných odpoledních modliteb. ² Mezi četnými žebráky tam byl také muž chromý od narození, kterého jeho přátelé každý den přinesli a posadili u chrámových vrat, zvaných Krásná brána. Chodilo tudy hodně lidí a on je prosil o almužnu. ³ Tak požádal i Petra s Janem. ⁴ Zastavili se u něho a Petr mu řekl: „Podívej se na nás!“ ⁵ Žebrák dychtivě zvedl oči, protože čekal dobrou almužnu. ⁶ Petr však pokračoval: „Peníze nemám, ale dám ti cennější dar. Ve jménu Ježíše Krista Nazaretského, vstaň a chod!“ ⁷ Pak uchopil žebráka za napřaženou pravici, pozvedl ho a v tom okamžiku do ochrnutých nohou vstoupila síla. ⁸ Postavil se, zkusil chodit a za chvíli už mohl jít dovnitř chrámu spolu s apoštoly. Dokonce radostně poskakoval a hlasitě chválil Boha. ⁹⁻¹¹ Lidé nevěřili svým očím, ale jasně poznávali, že dlouholetý mrzák, který žebrával u Krásné brány, teď chodí a z vděčnosti k Bohu prozpěvuje. Sbíhali se kolem uzdraveného i kolem apoštolů, kteří zatím došli do Šalomounova podloubí.

Petr káže v chrámu

¹² A tak k nim Petr začal mluvit: „Přátelé, proč se divíte? Snad si nemyslíte, že jsme toho člověka uzdravili vlastní mocí nebo mimořádnou zbožností? ¹³ Kdepak! To Bůh, kterého vyznáváte, Bůh našich praotců – Abrahama, Izáka a Jákoba – tu právě před vámi dokázal moc svého Syna Ježíše. ¹⁴ Toho Ježíše, kterého vy jste vydali Římanům a veřejně jste se ho zřekli před Pilátem, ačkoliv ho chtěl zprostit obžaloby. A když vám dal vybrat, koho má propustit, vy jste se zřekli svatého a spravedlivého muže a vyžádali jste milost pro vraha. ¹⁵ Toho, kdo vám chtěl dát věčný život, jste zabili! Ale Bůh ho vzkřísil z mrtvých a my to můžeme osobně dosvědčit. ¹⁶ Protože v něho věříme, dal nám sílu uzdravit tohoto muže, kterého znáte po léta jako bezmocného. To, že je teď zdrav, je výsledkem víry v Ježíše Krista.

Odpuštění je pro všechny – i pro Ježíšovy vrahy

¹⁷ Uvědomuji si však, bratři, že jste se Ježíše zřekli z nevědomosti a že ani vaši vůdcové netušili, o koho se jedná. ¹⁸ Bůh tak vlastně dopustil, aby Kristus trpěl, jak to už dávno předpověděl ústy svých proroků. ¹⁹ Přiznejte svou vinu na tomto hrozném činu a prostě Boha, aby vám odpustil. ²⁰ Pak se i vy budete moci těšit na dobu, kdy Bůh znovu pošle Ježíše jako vašeho osvoboditele. ²¹ Teď je v nebi a zůstane tam až do chvíle, kdy se Bůh rozhodne obnovit

celý svět, jak to také předpovídali proroci. ²² Tak například Mojžíš přece řekl:

„Z vašeho národa jednou Bůh povolá nového proroka,

podobně jako k vám poslal mne, ale toho budete skutečně poslouchat na slovo.

²³ Kdo by se mu nepodřídil,

nebude už náležet mezi Boží vyvolené.“

²⁴ Samuel a všichni další proroci mluvili často o době, kterou my právě prožíváme. ²⁵ Vy jste syny těch proroků a máte dědický podíl

v úmluvě mezi Bohem a Abrahamem. Bůh přece Abrahamovi slíbil: „Tvůj potomek bude

požehnaním pro všechny národy země.“ ²⁶ Vám na prvním místě poslal Bůh svého Syna Ježíše,

aby vám přinesl všechno dobré a odvrátil vás od vašich špatností.“

4

Petr a Jan před židovskou veleradou

¹ Zatímco Petr a Jan mluvili, přivedli na ně kněží a saducejové velitele chrámové stráže.

²⁻³ Ten je zatkl, a protože byl už večer, vzal je do druhého dne do vazby. Kněze totiž popudilo, že Petr a Jan učili lidi v chrámu a hlásali, že Ježíš vstal z mrtvých. ⁴ Ale mnozí z posluchačů jim uvěřili, takže počet věřících už dosáhl asi pěti tisíc mužů.

⁵⁻⁶ Příštího dne právě zasedala v Jeruzalémě židovská velerada – shromáždění politických i náboženských předáků a učitelů zákona, kterému předsedal úřadující velekněz Kaifáš.

Byl tam také jeho předchůdce Annáš a dále Jan, Alexandr a ostatní příslušníci velekněžského rodu. ⁷ Dali si předvést Petra a Jana, Ježíšovy apoštoly, a začali je vyslýchat. Chtěli vědět, jaká to je moc, kterou uzdravili chromého, a kdo jim ji svěřil.

⁸ Na to Petr odpověděl z popudu svatého Ducha: „Vůdcové a představitelé národa! ⁹ Vyslycháte nás pro dobrý skutek a chcete vědět jak to, že postižený mohl být uzdraven. ¹⁰ Prohlašujeme tedy jasně před vámi a před celým Izraelem, že jsme to udělali ve jménu Ježíše Krista Nazaretského, kterého jste vy ukřižovali, ale Bůh ho vzkřísil z mrtvých. Je to jeho moc, která postavila na nohy úplně chromého člověka. ¹¹ Na Ježíše se vztahuje Izajášovo proroctví: ‚To je ten kámen, který jste vy, stavitelé, odložili, ale který se stal hlavním kamenem celé klenby.‘ ¹² Jenom on je Spasitel a nečekejte, že se ozve ještě jiné jméno, které by znamenalo záchranu.“

¹³ Členové velerady se podivili, jak odvážně a jasně Petr promluvil. Věděli totiž, že on i Jan jsou jen prostí, nevzdělaní lidé, a byli překvapeni, jaký vliv na ně měl pobyt s Ježíšem. ¹⁴ Předvolali uzdraveného a ten teď stál vedle apoštolů jako živý doklad jejich slov. Nikdo z velerady nevěděl jak dál, ¹⁵ a tak dali zase apoštoly odvést a radili se, co s nimi. ¹⁶ „Nemůžeme zakrýt, že udělali nesporný zázrak,“ přiznávali. „Už to ví celý Jeruzalém. ¹⁷ Musíme však zabránit tomu, aby se ty jejich zvěsti šířily dál. Postrašíme je, aby

už o Ježíšovi nikomu nevyprávěli.“ ¹⁸ Zavolali je zpátky a důrazně jim přikázali, že už o Ježíšovi nesmí mluvit.

¹⁹ Petr s Janem odpověděli: „Myslíte, že je správné, abychom dali víc na vás než na Boha? ²⁰ Nemůžeme přece zamlčet, co jsme viděli a slyšeli.“ ²¹ Velerada jim ještě vyhrožovala, ale pak je propustila. Neodvažovali se apoštolů potrestat, protože se báli, že by se lid bouřil. Všichni totiž děkovali Bohu za tento zázrak. ²² Vždyť tomu uzdravenému člověku bylo už přes čtyřicet let.

²³ Jakmile se Petr s Janem dostali na svobodu, šli ke svým a vyprávěli jim, co bylo ve veleradě. ²⁴ Když to všechno vypověděli, modlili se společně: „Pane Bože, ty jsi stvořil nebe, zemi i moře a všechno, co žije. ²⁵ Ty jsi vnukl Davidovi slova:

„Proč se lidé bouří a národy se obírají marnými plány?

²⁶ Pozvedají se pozemští králové a vladaři se spolu umlouvají proti Pánu a jeho Mesiáši.“

²⁷ A skutečně se spojil král Herodes s místodržitelem Pilátem, Izraelci neváhali spřáhnout se s pohany, aby zabili tvého svatého Syna Ježíše, kterého jsi ustanovil Vysvoboditelem. ²⁸ Vykonali však jenom to, co jsi předem určil a rozhodl. ²⁹ Pane, teď vyhrožují také nám. Prosíme, dej nám odvahu, abychom tvoje slovo mluvili s odvahou a bez zábran, ³⁰ a dávej nám i dále svoji moc, abychom ve jménu

tvého Svatého Syna Ježíše mohli činit zázraky na důkaz pravdivosti našeho zvěstování.“

³¹ Ještě během této modlitby se pod nimi zachvěla země a všichni shromáždění byli naplněni svatým Duchem. A tak dále odvážně hlásali Boží poselství.

Věřící se dělí o majetek

³² Všichni ti věřící byli podivuhodně jedno-
myslní. Nikdo z nich nepovažoval nic za
vlastní, ale dávali vše ke společnému užívání.

³³ Svědectví apoštolů o vzkříšení Pána Ježíše
bylo velmi přesvědčivé a všichni se navzájem
měli rádi. ³⁴ Netrpěli mezi sebou chudobu
a bídu; majitelé pozemků a domů prodávali

své nemovitosti ³⁵ a skládali stržené peníze u
apoštolů. Ti je rozdělovali všem potřebným.

³⁶⁻³⁷ Tak prodal a obětoval své pole také muž,
o kterém později ještě uslyšíme: Josef, kterému
dali apoštolové přezdívku Barnabáš (to zna-
mená Syn útěchy). Byl z rodu lévijských
chrámových pomocníků, ale narodil se na
Kypru.

5

Soud nad Ananiášem a Zafirou

¹ Svůj pozemek prodal i jistý Ananiáš a jeho
manželka Zafira. ² Ti se však domluvili, že část
získaných peněz odnese Ananiáš apoštolům a
bude je vydávat za celou částku. ³ Ale Petr
mu řekl: „Ananiáši, tento podvod ti poradil
sám ďábel. Tím, že se nás snažíš obelstít

a vydáváš částku za celek, obelháváš vlastně svatého Ducha. ⁴ Vždyť to pole bylo tvoje a mohl sis je klidně nechat. I stržené peníze patřily tobě a nikdo z nás by ti nevyčítal, kdyby sis je byl všechny ponechal. Co tě to jen napadlo? Chtěl jsi podvést nejen lidi, ale samotného Boha.“

⁵ Když to Ananiáš vyslechl, zhroutil se mrtev na zem. Všechny, kdo se to dověděli, naplnila hrůza. ⁶ Několik mladých mužů vyneslo Ananiášovo tělo, aby ho pohřbili.

⁷ Asi za tři hodiny přišla také Zafira, která netušila, co se mezitím odehrálo. ⁸ Petr se jí zeptal: „Poslyš, Zafiro, prodali jste to pole za tolik a za tolik?“ Odpověděla: „Ano, jistě za tolik.“ ⁹ Na to Petr: „Proč jste se tak smluvili? To jste chtěli podvést Božího Ducha? Právě se vracejí chlapci, kteří pohřbili tvého muže. A tebe stihne stejný trest jako Ananiáše.“ ¹⁰ Zafira padla k Petrovým nohám a zemřela. Ti mládenci právě vešli do dveří a hned museli jít vykonat ještě druhý pohřeb do stejného hrobu. ¹¹ To se samozřejmě rychle rozkřiklo nejen mezi věřícími, ale i mezi ostatními lidmi a všemi to hluboce otřásl.

Apoštolové uzdravují mnoho nemocných

¹² Apoštolové se pravidelně scházeli v Šalomounově podloubí v chrámu, ¹³⁻¹⁴ kde se je nikdo neodvážil rušit. Stali se totiž mezi jeruzalémským lidem velmi populárními pro divy a zázračná uzdravení, která se děla jejich prostřednictvím. ¹⁵ Došlo to tak daleko, že když měl jít Petr do chrámu nebo zpět, lidé podél cesty připravovali nemocné na rohožích

a nosítkách, aby na ně padl alespoň Petřův stín. ¹⁶ Dokonce z širého okolí snášeli do Jeruzaléma nemocné a pomatené a všichni byli uzdraveni. A mnoho dalších mužů a žen uvěřilo Pánu a připojilo se k církvi.

Apoštolové čelí tvrdé opozici

¹⁷ Toto hnutí vyvolalo žárlivost a strach především u nejvyššího kněze a jeho přívrženců – saducejů. Ti totiž učili, že se žádné zázraky – a natož vzkříšení z mrtvých – nedějí. ¹⁸ Dali proto apoštoly zatknout a uvěznit, tentokrát do městské věznice. ¹⁹ Boží anděl však v noci otevřel dveře žaláře, vyvedl apoštoly ven a povzbudil je: ²⁰ „Nebojte se, jděte zase do chrámu a říkejte lidem, jak mohou dosáhnout věčného života!“ ²¹ Poslechli a už na úsvitě byli v chrámu a učili.

Mezitím velekněz a jeho stoupenci svolali zasedání velerady a přikázali, aby byli apoštolové předvedeni. ²² Chrámoví strážci však našli vězení prázdné, vrátili se a podali hlášení: ²³ „Věznice je v naprostém pořádku, dveře zamčené, strážní u nich drželi řádně hlídku, ale když jsme odemkli, uvnitř nikdo nebyl.“ ²⁴ Velekněz, velitel a jeho chrámová stráž vyslechli tu zprávu a byli zmateni. Nevěděli, co si o tom mají myslet. ²⁵ Vtom někdo přiběhl a hlásil: „Ti muži, které jste včera uvěznili, jsou zase v chrámu a klidně mluví k lidem!“ ²⁶ Velitel tam spěchal se stráží, ale neodvážili se žádného násilí, protože lid by je ukamenoval.

²⁷ Apoštolové však s nimi šli dobrovolně před veleradu.

Velekněz je obvinil: ²⁸ „Copak jsme vám nezakázali Ježíšovo jméno veřejně vyslovit? Jak to, že jste naplnili celý Jeruzalém svými výklady o něm a nás označujete za jeho vrahy?“ ²⁹ Petr promluvil jménem ostatních apoštolů: „Boha přece musíme poslechnout víc než lidi. ³⁰ To Bůh našich praotců vzkřísil z mrtvých Ježíše, kterého jste vy zabili potupným způsobem na římském kříži. ³¹ Bůh mu však svěřil veliký úkol Mesiáše a Vysvoboditele. Jenom on může Izraeli odpustit jeho hříchy, když se mu ovšem pokoríte. ³² My jsme svědkové všeho, co říkáme. Jasným dokladem vám může být moc svatého Ducha, kterou Bůh dal těm, kdo si už dali říct a učinili pokání.“

³³ To ovšem veleradu rozzuřilo a ozvalo se volání, aby byli apoštolové popraveni. ³⁴ O slovo se však přihlásil známý farizejský učitel zákona Gamaliel, muž značné autority, a dal pokyn, aby na chvíli obžalované odvedli. ³⁵ Pak oslovil veleradu: „Izraelci, dobře si rozmyslete, co chcete udělat s těmito lidmi. ³⁶ Vzpomínáte na rozruch kolem Teuda? Ten ze sebe dělal velkou osobnost a shromáždil na čtyři sta přívrženců. Když však zemřel, jeho lidé se rozprchli a všechno utichlo. ³⁷ Nebo vzpomeňte na povstání Judy z Galileje za sčítání lidu. Měl hodně následovníků, ale i on zahynul a jeho tlupa se rozptýlila. ³⁸ A tak vám radím, nechte ty lidi prostě na pokoji. Jestli je to zase nějaké lidské hnutí, brzo se rozpadne. ³⁹ Stojí-li však za tím Bůh,

nic proti tomu nezmůžete a vlastně byste se snažili bojovat s Bohem.“ Dali na jeho radu.⁴⁰ Opět předvedli apoštoly, vyměřili jim obvyklý trest bičování a znovu jim přísně zakázali hlásat cokoli o Ježíšovi a šířit jeho učení. Pak je propustili.

⁴¹ Apoštolové šli ze soudu a radovali se, že byli vyznamenáni těžkostmi a utrpením pro jméno Pána Ježíše. ⁴² Učili i nadále každý den o Ježíšovi a jak v soukromí, tak na veřejnosti ho prohlašovali za Božího Syna.

6

Rozdělení odpovědnosti – základ pořádku a prospěchu církve

¹ Jak církev rychle rostla, vyskytly se neshody. Řecky mluvící křesťané si stěžovali, že jejich vdovám se dostává méně podpory než vdovám po křesťanech ze židovského prostředí. ² Dvanáct apoštolů svolalo společné shromáždění celého sboru a předložilo tento návrh: „My se musíme plně věnovat rozhlašování Božího poselství a nemůžeme tedy ještě dohlížet na pořádek a spravedlnost při rozdělení jídla. ³ Navrhujeme vám, bratři, abyste ze svého středu zvolili sedm mužů, kteří se už osvědčili, jsou naplněni svatým Duchem a dovedou moudře rozhodovat. Těm svěříme starost o hmotnou pomoc ve sboru, ⁴ abychom se my mohli plně soustředit na modlitby a kázání.“

⁵ Sborové shromáždění souhlasilo s návrhem apoštolů a hned přistoupilo k volbě. Zvolení

byli: Štěpán, muž neobyčejně silné víry a plný Ducha svatého, Filip, Prochorus, Nikánor, Timón, Parménas a Mikuláš, který již dříve v Antiochii přestoupil z pohanství k židovskému náboženství. ⁶ Po volbě se těch sedm postavilo před apoštoly, kteří se modlili a pak jim udělili pro jejich práci zvláštní požehnání. ⁷ Toto nové rozdělení práce prospělo šíření Božího poselství a k jeruzalémskému sboru věřících se připojovali stále další a další lidé. Dokonce uvěřila v Krista i početná skupina židovských kněží.

Štěpán je křivě obviněn a zatčen

⁸ Štěpán byl tak naplněn vírou, že měl moc ke konání zázračných činů mezi lidmi. ⁹ Jednou se dostal do diskuse s příslušníky takzvané Synagogy propuštěnců, židovského sboru, který shromažďoval bývalé otroky z Kyrenaiky, Alexandrie, Kilikie a Malé Asie. ¹⁰ Když viděli, že jejich argumenty neobstojí před Štěpánovou moudrostí a Božím Duchem, který z něho mluvil, ¹¹ nastrčili proti němu křivé žalobce. Ti ho falešně obvinili: „Slyšeli jsme, jak se posmíval Mojžíšovu zákonu a jak se rouhal samotnému Bohu!“

¹² Tak poštvali proti Štěpánovi prosté lidi i některé učitele zákona. Nakonec byl Štěpán zatčen a předveden před veleradu. ¹³ Falešní svědci tam zopakovali své tvrzení: „Ten člověk stále jen pobuřuje proti chrámu a Mojžíšovu

zákonu. ¹⁴ Slyšeli jsme, jak říká, že Ježíš z Nazaretu zničí chrám a dá nám nové zákony!“

¹⁵ Po tomto obvinění se všichni obrátili na obžalovaného. Stál tam a z obličeje mu zářil přímo andělský klid.

7

Štěpánova řeč před veleradou

¹ Předsedající kněz ho vyzval: „Můžeš popřít tuto obžalobu?“ (Před židovskou veleradou měl obžalovaný právo obhajoby ² a Štěpán toho využil. Chtěl dokázat, jak zvěst o Ježíši zřetelně navazuje na Boží činy v izraelských dějinách.) „Bratři a otcové,“ oslovil je, „sám jediný Bůh se kdysi zjevil našemu předku Abrahamovi, který pocházel z Mezopotámie a později bydlil v Cháranu. ³ Dal mu příkaz: ‚Vystěhuj se z rodné země a od svého kmene a putuj do země, kterou ti určím.‘ ⁴ Nejprve se tedy Abraham přestěhoval z Chaldeje do Cháranu a po smrti svého otce až do této naší vlasti. Ačkoliv měl Boží slib, že té zemi bude vládnout on i jeho potomci, ⁵ nepatřil mu zde ani kousek, na který by se mohl postavit, a dokonce ani neměl dědice. ⁶ Další Boží předpověď Abrahamovi byla ještě podivnější: ‚Tvoji potomci se odtud vystěhují do cizí země a tam budou otročit čtyři sta let ve špatných podmínkách. ⁷ Ten národ otrokářů však potrestám, tvoje potomky vysvobodím a budou mě vzývat v této zemi.‘

⁸ Viditelným znakem smlouvy Boha s člověkem se stala obřízka. A tak, když se

Abrahamovi narodil syn Izák, obřezal ho. Posloupnost této smlouvy šla dále přes Izákova syna Jákoba na jeho dvanáct synů, našich patriarchů. ⁹ Jeden z nich, Josef, se stal terčem nenávisti bratrů a oni ho prodali jako otroka do Egypta. ¹⁰ Bůh však Josefa neopustil a nakonec ho vysvobodil ze všech těžkostí. Vybavil ho neobyčejnou prozíravostí a naklonil mu i samotného egyptského faraóna. Ten ho pak jmenoval svým ministrem a pobočníkem. ¹¹ Potom celý Egypt i Palestinu zachvátil hladomor a naši praotcové prožívali těžké chvíle, když jim došly zásoby potravin.

¹² Jákob se doslechl, že v Egyptě se ještě prodává obilí, a poslal tam syny. ¹³ Při druhém nákupu se dal Josef svým bratrům poznat a představil je faraónovi. ¹⁴ Pak Josef poslal pro otce Jákoba a přestěhoval celou rodinu, celkem sedmdesát pět lidí, do Egypta. ¹⁵ Usadili se tam a Jákob i naši patriarchové zůstali v Egyptě do smrti. ¹⁶ Pochováni však byli v Palestině do hrobky v Šekemu, na malém pozemku, který si Abraham kdysi koupil od místních obyvatel. ¹⁷ A tak se splnilo, o čem Bůh mluvil Abrahamovi. Zpočátku se našemu lidu dařilo v Egyptě dobře a jeho počet rostl. ¹⁸ Ale přišla jiná dynastie faraónů a na Josefovy zásluhy se zapomnělo. ¹⁹ Naše předky zotročili, a protože si nepřáli, aby se rozmáhali, přikázali házet narozené hochy do řeky.

²⁰ Tehdy se narodil Mojžíš. Bylo to krásné dítě a rodiče ho tři měsíce skrývali doma. ²¹ Když

už nemohli chlapce dále utajit, položili ho v košíku do rákosí. Našla ho faraónova dcera a dala jej vychovat, jako by to byl její syn. ²² Tak se Mojžíšovi dostalo nejlepšího egyptského vzdělání a vyrostl z něho výmluvný a schopný muž. ²³ Když mu bylo čtyřicet, napadlo ho, aby navštívil svůj lid. ²⁴ Přitom uviděl, jak Egyptan nespravedlivě trápí Žida, a tak toho otrokáře zabil. ²⁵ Už tehdy totiž tušil, že mu Bůh ukládá, aby svůj lid osvobodil z otroctví. Nenašel však u Izraelců pochopení.

²⁶ Příštího dne se snažil usmířit dva Židy, kteří se hádali, ²⁷ ale ten, který nebyl v právu, Mojžíše odbyl: ‚Kdo tě ustanovil za našeho vládce a soudce? ²⁸ To mě chceš zabít jako včera toho Egyptana?‘ ²⁹ Mojžíš se polekal a uprchl z Egypta do Midjánské země. Oženil se tam a měl dva syny. ³⁰ Po čtyřiceti letech tohoto vyhnanství se Mojžíšovi zjevil Boží anděl v hořícím keři na Sínajské poušti. ³¹ Když se chtěl Mojžíš zblízka podívat na ten neobvyklý úkaz, uslyšel Boží hlas: ³² ‚Já jsem Bůh tvých otců Abrahama, Izáka a Jákoba.‘ Mojžíš se vyděsil a zakryl si tvář, aby nic neviděl. ³³ Ale Bůh mluvil dál: ‚Zuj si opánky, vždyť stojíš na svatém místě! ³⁴ Viděl jsem trápení svého lidu v Egyptě, slyšel jsem jejich vzdechy a jdu, abych je vysvobodil. Seber se a pojď, mám pro tebe v Egyptě úkol!‘

³⁵⁻³⁶ A tak prostřednictvím tohoto vidění poslal Bůh Mojžíše Izraelcům za vůdce a vysvoboditele, přestože ho před čtyřiceti lety nechtěli uznat. A on je vysvobodil, činil před jejich očima

mnoho zázračných věcí už v Egyptě, pak při přechodu Rudého moře a během čtyřicetiletého putování pouštěmi.

³⁷ Vzpomeňte si, že právě Mojžíš řekl Izraelcům: ‚Pán Bůh vám pošle proroka z vašeho národa, Vysvoboditele, tak jako k vám poslal mne; toho poslouchejte.‘ ³⁸ Mojžíš byl zprostředkovatelem mezi našimi otci a Bohem, který mu na hoře Sínaji svěřil slova života, aby nám je předal. ³⁹ Přesto ho naši otcové neposlouchali, ale bouřili se proti němu a pořád vzpomínali jen na Egypt.

⁴⁰ Když se Mojžíš ze Sínaje dlouho nevracel, řekli jeho bratru Áronovi: ‚Nevíme, co se stalo s Mojžíšem, který nás vyvedl z Egypta. Udělej nám bohy, aby nás chránili na další cestě.‘

⁴¹ A tak zhotovili sochu býčka, obětovali té modle a radovali se, jak si to dobře zařídili.

⁴² Bůh se od nich odvrátil a dopustil, že propadli ještě horšímu modlářství. Uctívali i hvězdné mocnosti, jak o tom mluví Bůh v knize proroka

Ámose:

‚Vy, že jste mi věrně sloužili

a obětovali po čtyřicet let na poušti, národe izraelský?

⁴³ Naopak, nosili jste s sebou svatyni Moleka

a symbol planety Saturna,

modly, které jste si sami udělali

a pak jste se jim klaněli.

Proto půjdete do vyhnanství až za Babylón.‘

⁴⁴ Bůh však nařídil Mojžíšovi, aby vybudoval Stan Smlouvy, přesnou svatyni, a dal mu pokyn,

jak má vypadat. ⁴⁵ Tento stan přenášeli naši otcové při svém kočování pouští a pod Jozuovým vedením ho vnesli až do zaslíbené země. Ta byla tehdy domovem pohanů, ale Bůh je vytlačil, aby našim otcům udělal místo. Stan Smlouvy sloužil až do dnů krále Davida, kterého Bůh miloval. ⁴⁶ Ten velice stál o to, aby mohl Jákobovu Bohu vystavět chrám, ⁴⁷ ale uskutečnit to směl až jeho syn Šalomoun. ⁴⁸ Ovšem Nejvyšší nebydlí v chrámech, které postavili lidé. U proroka Izajáše Pán říká:

⁴⁹ „Vesmír je můj trůn

a země koberec pod mýma nohama.

Jaký mi chcete postavit dům

a kam mě chcete vtěsnat?

⁵⁰ Což jsem všechno nestvořil?’

⁵¹ A tak se to zase opakuje. Jste právě tak tvrdošíjní jako vaši otcové, zacpáváte si uši, zavíráte srdce a stavíte se proti svatému Duchu.

⁵² Byl nějaký prorok, aby ho vaši předkové nepronásledovali? Zabíjeli ty, kteří předpovídali příchod Spravedlivého, a vy jste se ho teď úplně zřekli a zavraždili jste ho! ⁵³ Dostali jste zákon přímo od Boha, ale stejně se jím neřídíte.“

První z mnoha mučedníků: Štěpán ukamenován

⁵⁴ Tato slova působila jako píchnutí do vosího hnízda. ⁵⁵ Ale Štěpán byl v té chvíli uchvácen Boží slávou, kterou mu dal svatý Duch zahlédnout. Díval se vzhůru ⁵⁶ a volal: „Vidím otevřené nebe a Ježíše Krista, jak stojí po Boží pravici!“ ⁵⁷ Tu přehlušili Štěpána křikem

a zacpávali si uši, aby už nic neslyšeli. Vrhli se na něj, ⁵⁸ odvěkli ho za hradby města a tam ho ukamenovali. Ti, kdo házeli na Štěpána kameny, odložili své pláště k nohám mladého farizeje Saula, který souhlasil se Štěpánovou smrtí. ⁵⁹ Štěpán nejprve stál, vzýval Boha a modlil se: „Pane Ježíši, přijmi mého ducha!“ ⁶⁰ Pak sražen na kolena se ještě modlil: „Pane, nepočítej jim to za vinu!“ a zemřel.

8

Velké pronásledování rozptýlilo věřící

¹⁻³ Kristovi následovníci odnesli Štěpánovo tělo a pohřbili je. Církev byla velice zarmoucena jeho smrtí. Pro křesťany v Jeruzalémě nastaly zlé časy a všichni – kromě apoštolů – se rozptýlili po Judsku i Samařsku. Saul se teď chopil iniciativy: pronásledoval církev, vnikal do soukromých domů a dával zatýkat věřící muže a ženy, kteří se tam scházeli. ⁴ Ti, kdo uprchli z Jeruzaléma, se však neskrývali, ale na svých cestách šířili Boží poselství.

⁵ Filip, další ze sedmi zvolených pracovníků, se dostal do města Samaří a tam hlásal Krista. ⁶ Celé zástupy lidí mu pozorně naslouchaly, zvláště když se staly svědky Filipových mocných činů. ⁷⁻⁸ Uzdravil totiž mnoho posedlých, ochrnutých i chromých a město bylo brzo plné těchto radostných zpráv. Mnoho mužů i žen uvěřilo Filipově zvěsti o Božím království a o

tom, kdo je Ježíš Kristus, a dávali se od něho pokřtít.

Filip a Šimon kouzelník

⁹ V Samaří žil také nějaký Šimon, který ze sebe dělal velkou osobnost, ale vlastně jen pletl Samařanům hlavu kouzelnými triky a magií. ¹⁰⁻¹¹ Měl však velkou autoritu u prostých i významných lidí a obecně se soudilo, že jeho síla pochází od Boha. ¹²⁻¹³ Tento Šimon sledoval pozorně Filipa a zachvátila ho posvátná hrůza nad skutečnými zázraky, vykonanými Boží mocí. Vyznal víru v Krista, dal se pokřtít a skoro se od Filipa nehnul.

¹⁴ Apoštolové v Jeruzalémě se dověděli, že také Samařsko přijalo Boží zvěst, a vyslali tam Petra a Jana. ¹⁵⁻¹⁶ U Samařanů se zatím projevovala práce svatého Ducha tím, že se obraceli ke Kristu a byli pokřtěni. Petr a Jan se modlili, aby i samařským věřícím byla dána moc svatého Ducha. ¹⁷ Pak na ně kladli ruce a skutečně i skrze Samařany začala působit Boží moc.

¹⁸ Když Šimon viděl, co se dělo s lidmi, na které apoštolové položili ruce, přinesl jim peníze s prosbou: ¹⁹ „Dejte i mně tu moc, abych mohl pokládáním rukou udělovat Ducha svatého!“ ²⁰ Petr mu řekl: „Ty tvé peníze tě ještě přivedou do zatracení. Copak myslíš, že se takový Boží dar dá koupit? ²¹ Předávat Ducha ti nepřísluší a ztrácíš i to, co jsi dostal, protože chceš jednat s Bohem nečestně. ²² Uznej, že je to tak, a pros Boha, snad ti tvůj špinavý úmysl odpustí.

²³ Vidím, že v tobě hlodá závist a ještě nejsi osvobozen od své hříšné minulosti.“ ²⁴ Šimon zahanbeně prosil: „Modlete se za mne, aby mne Pán nepotrestal.“

²⁵ Apoštolové také vykládali Kristova slova a dotvrzovali je tím, co na vlastní oči viděli. Také na zpáteční cestě do Jeruzaléma rozhlašovali evangelium po samařských vesnicích.

Etiopský ministr financí prvním africkým křesťanem

²⁶ Filip dostal pokyn od Božího anděla: „Připrav se a jdi na silnici z Jeruzaléma do Gázy, tam, kde prochází poušť.“ ²⁷ Filip se hned vydal na cestu. Brzy uviděl průvod etiopského hodnostáře, ministra financí kandaky, jak se tehdy nazývala vládce Etiopie a Súdánu. Byl v Jeruzalémě, aby vzýval Boha, ²⁸ a teď jel zpátky a na voze si četl svitek proroka Izajáše. ²⁹ Boží Duch vnukl Filipovi: „Dohoň ten vůz!“ ³⁰ Filip přiběhl k vozu a tu slyší, že si černochoh nahlas předčítá z knihy Izajášových proroctví. Filip se zeptal: „Říká ti to něco?“ ³¹ Ministr mu odpověděl: „Neříká, potřeboval bych to vyložit. Pojď si ke mně sednout a pomoz mi!“

³² Právě četl slova:
„Byl veden jako ovce na porážku,
a jako beránek ztichne, když mu stříhají
vlnu,
tak ani on neotevřel ústa.“

³³ Ponižili ho a nespravedlivě odsoudili.
Kdo by čekal, že bude mít tolik potomků,
když ho přece zabili!“

³⁴ Dvořan se zeptal Filipa: „Prosím tě, to mluvil prorok o sobě, nebo o někom jiném?“ ³⁵ A tak Filip navázal na to prorocké slovo a ukázal, jak se vyplnilo na Ježíšovi.

³⁶ Cestou přijeli k nějaké vodě. Dvořan zvolal: „Podívej se, voda! Mohl bych i já být pokřtěn?“

³⁷ Filip na to: „Jestliže jsi uvěřil celým srdcem, proč ne?“ A on vyznal: „Věřím, že Ježíš Kristus je Boží Syn.“ ³⁸ Etiopský ministr dal příkaz k zastavení, vstoupil s Filipem do vody a ten ho pokřtil. ³⁹ Když se vrátili na břeh, Kristův Duch způsobil, že se Filip ztratil dvořanovi z očí. Musel tedy pokračovat sám, ale měl velkou radost. ⁴⁰ Filip se pak objevil v Azotu, prošel celým krajem až k Césareji a ve všech městech zvěstoval Ježíše.

9

Bůh zkřížil plány Kristova nepřitele: Pavlovo obrácení na jeho cestě do Damašku

¹ Saul se však snažil Ježíšovy následovníky zavraždit a zlikvidovat. ² Vyžádal si od velekněze pověřující listiny pro židovské synagogy v Damašku. Chtěl tam pátrat po křesťanech, mužích i ženách, zatknout je a přivést do Jeruzaléma před soud. ³ Vydal se tam se svým doprovodem a byl již před branami Damašku, když ho obklopilo zvláštní světlo z nebe. ⁴ V úleku padl na zem a uslyšel hlas: „Saule, Saule, proč mne pronásleduješ?“ ⁵ Zeptal se: „Ale kdo jsi, pane?“ Pán mu odpověděl: „Já jsem Ježíš a ty mne pronásleduješ v mých učednících. Je to

stejně, jako bys chtěl hlavou rozbít zeď.“ Saul zlomený hrůzou řekl: „Pane, čekám na tvoje rozkazy.“

⁶ A Pán k němu: „Vstaň, jdi do města a tam se dozvíš další.“ ⁷ Muži ze Saulova doprovodu stáli v úžasu; něco slyšeli, ale nevěděli, s kým jejich velitel mluví. ⁸ Saul se zvedl ze země, protíral si oči, ale neviděl nic; oslepl. Uchopili ho za ruce, a tak ho odvedli do Damašku. ⁹ Tři dny trvala jeho slepota a po celou tu dobu nic nejedl ani nepil.

¹⁰ V Damašku žil věřící muž jménem Ananiáš. Tomu se zjevil Pán Ježíš a oslovil ho jménem. Ananiáš se zeptal: „Pane, co si přeješ?“ ¹¹ Pán mu řekl: „Vstaň a jdi do Přímé ulice. Tam v Judově domě najdeš Saula, který pochází z Tarsu. ¹² Při modlitbě tě uviděl, jak k němu jdeš, kladeš na něj ruce a on znovu dostává zrak. Zjevil jsem mu i tvoje jméno.“ ¹³ Ale Ananiáš namítl: „Pane, o tom muži kdekdo vypráví, jak mnoho zla způsobil mezi tvými věrnými v Jeruzalémě. ¹⁴ I sem prý přišel s pověřením předních kněží, aby pozatýkal všechny, kdo vyznávají tvoje jméno.“ ¹⁵ Pán mu však řekl: „Přesto jdi. Já jsem si ho vybral za svůj zvláštní nástroj, který bude šířit zvuk mého jména nejen mezi židy, ale i mezi pohany a donese ho až před panovníky. ¹⁶ A ukáži mu, že pro moje jméno hodně vytrpí.“

¹⁷ Ananiáš šel a v určeném domě našel Saula. Položil na něj ruce a řekl: „Saule, bratře, posílá mě k tobě Pán Ježíš, který se ti ukázal na cestě k nám. Máš zase prohlédnout a být naplněn svatým Duchem.“ ¹⁸ A tu jako by se protrhla

tma a Saul okamžitě prohlédl. Povstal a dal se pokřtít. ¹⁹ Potom se posilnil jídlem.

Kristův odpůrce se stává jeho zastáncem

Připojil se k damašským následovníkům Krista a byl s nimi několik dní. ²⁰ Brzy však začal chodit také do synagoga a veřejně hlásal, že Ježíš je Boží Syn. ²¹ Všichni posluchači se divili a říkali: „Cožpak to není ten, kdo tak tvrdě v Jeruzalémě pronásledoval Ježíšovy vyznavače? I sem přece přišel, aby je pochytil a předvedl před veleradu.“ ²² Avšak Saula tím neumlčeli. Naopak on umlčoval damašské židy a dokazoval jim, že Ježíš je Mesiáš. ²³ Když už to trvalo dlouho, domluvili se někteří z nich, že ho zabijí. ²⁴ Saul se dozvěděl o těch úkladech, ale oni dali hlídat ve dne i v noci městské brány, aby jim neunikl. ²⁵ Tak ho křesťané nakonec spustili v koši přes hradby.

²⁶ Saul přišel zpět do Jeruzaléma a pokoušel se připojit k Ježíšovým následovníkům, ale všichni se ho báli; nevěřili, že by se mohl tak změnit. ²⁷ Tu se ho ujal Barnabáš, přivedl ho k apoštolům a všechno jim vyprávěl: Jak se Pán na cestě ukázal Saulovi a mluvil s ním a jak potom Saul v Damašku bez bázně hlásal Ježíše. ²⁸ A tak ho věřící v Jeruzalémě přijali mezi sebe a také zde směle mluvil o Pánu Ježíši. ²⁹ Zvláště rád diskutoval s řecky mluvícími židy. Ti mu nakonec také ukládali o život. ³⁰ Když se to dozvěděli bratři, odvedli ho tajně do Césareje a odtud ho poslali do rodného Tarsu.

³¹ Saulovým obrácením nastala pro sbory v Judsku, Galileji i v Samařsku pokojná doba vnitřního budování a života v oddanosti Bohu. Duch svatý mezi nimi působil, takže rostly i počtem.

Petr uzdravil Eneáše a Tabitu

³² Petr podnikl okružní cestu po všech sborech a přišel tak i k věřícím v Lyddě. ³³ Navštívil tam jakéhosi Eneáše, který byl už osm let ochrnutý upoután na lůžko. ³⁴ Petr mu řekl: „Eneáši, Ježíš Kristus tě uzdravuje. Vstaň a sklid' si své lůžko!“ A on hned vstal. ³⁵ Když to viděli obyvatelé Lyddy a Sárónu, uvěřili v Pána Ježíše.

³⁶ Nedaleko Lyddy, v Joppe, žila věřící žena jménem Tabita, řecky Dorkas. Byla známá tím, jak z lásky podporovala chudé. ³⁷ Právě v těch dnech však onemocněla a zemřela. Připravili ji k pohřbu a zatím uložili do místnosti v patře. ³⁸ Věřící se doslechli, že Petr je v Lyddě, a poslali k němu s prosbou, aby k nim hned přišel. ³⁹ Petr šel s posly a ti ho vedli přímo nahoru do domu. Tam byl zástup plačících vdov, ty ho obklopily a ukazovaly mu šaty, které jim ušila jejich milá Dorkas. ⁴⁰ Petr požádal, aby všichni odešli, poklekl a modlil se. Po chvíli se obrátil k mrtvému tělu a řekl: „Tabito, vstaň!“ Ona otevřela oči, uviděla Petra a posadila se. ⁴¹ Petr jí podal ruku a pomohl jí vstát. Pak zase zavolal všechny nahoru a odevzdal jim Tabitu živou. ⁴² To se rychle rozkřiklo po celém Joppe a mnoho lidí uvěřilo v Pána Ježíše. ⁴³ Petr pak bydlel dlouho v Joppe v domě koželuha Šimona.

10

Petr a Kornélius

¹ V Césareji žil římský setník Kornélius, který sloužil u takzvaného Italského pluku.

² Tento voják s celou svojí rodinou uvěřil v jediného Boha. Podporoval chudé a pravidelně se modlíval.

³ Při odpolední modlitbě, která se konala ve tři hodiny, uviděl, jak k němu přichází Boží posel, a uslyšel oslovení: „Kornélie!“ ⁴ Setník na něj ustrašeně zíral a zeptal se: „Co tě ke mně přivádí, Pane?“ Anděl mu řekl: „Bůh slyší tvé modlitby a ví o tvé dobročinnosti.

⁵ Pošli své sluhy do Joppe a pozvi k sobě Šimona zvaného Petr. ⁶ Bydlí v domě koželuha Šimona u moře. Petr ti poví, co máš dělat.“ ⁷ Potom anděl odešel. Kornélius si hned zavolal dva ze svých sluhů a jednoho oddaného vojáka ze své stráže.

⁸ Vysvětlil jim, co se stalo, a poslal je do Joppe.

⁹ Druhého dne v poledne, když se Kornéliovi poslové blížili k městu, byl Petr na ploché střeše domu, aby se tu mohl v klidu modlit.

¹⁰ Dostal velký hlad, a zatímco mu připravovali jídlo, spatřil zvláštní vidění. ¹¹ Jako by se nebe otevřelo a někdo k němu spouštěl plachtu uvázanou za čtyři rohy.

¹² V té plachtě byla všelijaká zvířata, čtvernožci, plazi i ptáci.

¹³ Vtom uslyšel hlas: „Vstaň, Petře, zabíjej a jez!“ ¹⁴ Petr odpověděl: „Kdepak, Pane, zásadně nejím, co je podle tvého zákona nečisté.“ ¹⁵ Ale hlas se ozval znovu: „Neodtahuj se od toho, co Bůh pokládá za čisté!“

¹⁶ Tak se to opakovalo třikrát a nakonec byla plachta vytažena do nebe.

¹⁷ Petr byl zaražený tím viděním a přemýšlel, co mu to má říci. Kornéliovi poslové mezitím našli dům Šimona koželuha a stáli před vraty. ¹⁸ Dotazovali se, zda tam bydlí Šimon zvaný též Petr.

¹⁹ Petrovi, který ještě přemýšlel o tom vidění, ujasnil Boží Duch: „Ti muži, co tě hledají, jsou sice pohané, ²⁰ ale ty sejdí dolů a bez rozpaků se vyprav s nimi. Já jsem je k tobě poslal.“ ²¹ Petr tedy sestoupil dolů a řekl jim: „To jsem já, koho hledáte. Proč jste přišli?“ ²² Odpověděli: „Posílá nás římský setník Kornélius, spravedlivý muž, který ctí Boha a má dobrou pověst mezi všemi Izraelci. Zjevil se mu totiž anděl a dal mu pokyn, aby tě pozval do svého domu a vyslechl tvoje poselství.“ ²³ Petr uvedl ty muže dovnitř a oni u něho přenocovali.

²⁴ Nazítří se Petr s několika bratřími z Joppe vypravil s nimi. Dalšího dne dorazili do Césareje, kde už je očekával Kornélius. K setkání s Petrem sezval své příbuzné a dobré přátele. ²⁵ Když Petr vcházel do jeho domu, Kornélius mu vyšel naproti, klekl si před ním a hluboce se mu poklonil. ²⁶ Petr ho však pozvedl se slovy: „Vstaň, já jsem také jen člověk.“ ²⁷ A v přátelském rozhovoru šli spolu dovnitř, kde Petr uviděl to shromáždění. ²⁸ Oslovil je: „Vy jistě víte, že jako žid bych sem neměl chodit a že máme zakázáno přátelit se s lidmi jiného původu. Ale Bůh mi ukázal, že nemám žádného člověka považovat za poskvrněného nebo nečistého.“ ²⁹ Poslechl jsem proto bez

rozpaků vašeho pozvání a tady mě máte. Jen chci vědět, proč jste mě pozvali.“

³⁰ Kornélius vysvětloval: „Před třemi dny jsem držel půst až do tří hodin a pak jsem se tady doma modlil. Najednou přede mnou stál muž v běloskvoucím rouchu ³¹ a oslovil mne; ‚Kornélie, Bůh slyší tvé modlitby a ví o tvé dobročinnosti. ³² Pošli do Joppe a pozvi k sobě Šimona řečeného Petr. Bydlí u moře v domě koželuha Šimona. Má pro tebe důležité zprávy.‘ ³³ Tak jsem tedy pro tebe hned poslal a jsem rád, žeš mi vyhověl. Všichni, co jsme tady, věříme v jediného Boha a tvá slova přijmeme jako jeho vzkaz.“

Petr káže v Kornéliově domě

³⁴ Petr k nim promluvil: „Teď jsem tedy přesvědčen, že Bůh nedělá mezi lidmi rozdílu ³⁵ a že je mu milý člověk z kteréhokoliv národa, když ho ctí a jedná správně. ³⁶ Izraelcům svěril své poselství, radostnou zprávu, že nastává věk smíření ve jménu Ježíše Krista, Pána všech. ³⁷ Snad už víte, jaké události začaly v Galileji a pak se rozšířily i do Judska. Nejprve Jan hlásal pokání a křtil.“

³⁸ Potom Ježíše z Nazaretu vybavil Bůh zvláštní mocí a svatým Duchem. Všude, kam přišel, pomáhal a uzdravoval všechny, které sužoval ďábel. Bůh se k němu přiznával ³⁹ a my můžeme dosvědčit jeho činy v zemi Židů i v Jeruzalémě. A přesto ho tam popravili na kříži! ⁴⁰ Bůh však Ježíše třetího dne vzkřísil a my jsme se s ním opět setkávali. ⁴¹ Neukázal

se všem lidem, ale jenom nám, které si vybral za svědky zmrtvýchvstání. Dokonce jsme s ním po jeho vzkříšení jedli a pili. ⁴² Dostali jsme příkaz, abychom všem hlásali a dosvědčovali, že toho Ježíše Bůh ustanovil soudcem nad živými i mrtvými. ⁴³ Na něho se vztahují sliby, které vyřizovali proroci: každému, kdo v něho uvěří, odpustí Bůh hříchy.“

Bůh přijímá a obdarovává každého

⁴⁴ Petr ještě nedomluvil a Duch svatý již sestoupil na všechny posluchače. ⁴⁵ Petrovi průvodci, kteří byli židé obráceni ke Kristu, žasli, že dar Ducha svatého dostávají nyní i lidé pohanského původu. ⁴⁶ Vždyť je slyšeli, jak mluví zvláštními jazyky a chválí Boha. Petr jim řekl: ⁴⁷ „Copak jim můžeme odepřít křest, když jim Bůh dal svého Ducha jako nám?“ ⁴⁸ A dal pokyn, aby noví věřící byli pokřtěni ve jméno Ježíše Krista. Na jejich prosbu tam pak ještě několik dní zůstal.

11

Petr obhajuje svoji práci mezi pohany

¹ Apoštolové a ti bratři, kteří zůstali v Judsku, se dozvěděli, že i pohané uvěřili Boží zvěsti. ² Když se Petr vrátil do Jeruzaléma, někteří křesťané židovského původu mu vyčítali: ³ „Ty jsi navštěvoval pohany a dokonce jsi s nimi jedl!“ ⁴ Petr jim to pěkně po pořádku vypověděl. ⁵⁻¹⁴ Vyprávěl o vidění, které měl na střeše domu v Joppe, o příchodu Kornéliových poslů a o

všem, co se pak událo v Césareji. Představil jim i šest křesťanů z Joppe, kteří s ním šli ke Kornéliovi.

Pak Petr ukončil slovy: ¹⁵ „Když jsem k nim mluvil o Kristu, sestoupil na ně svatý Duch právě tak jako tenkrát na nás. ¹⁶ Vzpomněl jsem si v té chvíli na slova Pána Ježíše: ‚Jan vás křtil na znamení pokání vodou, ale vy budete pokřtěni svatým Duchem.‘ ¹⁷ A tak když uvěřili v Pána Ježíše Krista jako my a dostali i stejný dar od Boha, nemohl jsem se přece stavět proti Boží vůli!“ ¹⁸ Když to židovští bratři vyslechli, uklidnili se, s radostí děkovali Bohu a říkali: „Tedy i pohanů probouzí Bůh k pokání a k novému životu!“

V Antiochii vzniká sbor z pohanů

¹⁹ Ti věřící, kteří po Štěpánově smrti při pronásledování uprchli z Jeruzaléma, se dostali až do Fénicie, na Kypr a do města Antiochie v Sýrii. Radostné zvěsti o spáse hlásali jenom židům. ²⁰ Někteří však, rodáci z Kypru a Kyrenaiky, začali v Antiochii mluvit o Ježíši Kristu také pohanům. ²¹ Pán stál při nich a velký počet lidí uvěřil a obrátil se ke Kristu. ²² Když se o tom doslechli v jeruzalémském sboru, vyslali do Antiochie Barnabáše. ²³ Ten tam uviděl, jak mocně zapůsobila Boží milost. Měl z toho velkou radost a všechny povzbuzoval, aby věrně vytrvali při svém rozhodnutí pro Pána. ²⁴ Barnabáš byl muž na svém místě, plný Ducha svatého a víry.

V Antiochii bylo pro Ježíše získáno velké množství pohanů. ²⁵ Barnabáš se odtud vypravil do Tarsu, vyhledal Saula a přivedl ho s sebou do Antiochie. ²⁶ Tam zůstali po celý rok, a když kázali o Kristu, připojilo se ke skupině tamějších věřících překvapivé množství lidí. V Antiochii se poprvé začalo říkat Kristovým následovníkům kristovci – křesťané.

²⁷ Do antiochijského sboru přišli také z Jeruzaléma někteří věřící, kteří měli dar pro-rockého vidění. ²⁸ Jednomu z nich, Agabovi, ukázal Bůh, že v celé říši bude velký hlad. To se skutečně vyplnilo za vlády císaře Klaudia. ²⁹ Křesťané v Antiochii se tedy rozhodli přispět každý podle svých možností a podpořit věřící v Judsku, kde bylo mnoho chudých. ³⁰ Sbíрку poslali představeným církve v Jeruzalémě po Barnabášovi a Saulovi.

12

Modlíci se křesťané byli silnější než králova zloba: Anděl vyvádí Petra z vězení

¹ Tehdy začal pronásledovat církev také král Herodes. ² Apoštola Jakuba, bratra Janova, dal popravit mečem. ³ Když viděl, jak se tím zalíbil židovským předákům, dal o Velikonocích zatknout i Petra. ⁴ Vsadil ho do žaláře, který hlídalo šestnáct vojáků. Strídali se po čtveřicích; z toho dva strážili přede dveřmi a dva byli stále uvnitř s Petrem, který měl s každým z nich spojenou jednu ruku řetězem. ⁵ Tak pečlivě dal král svého vězně hlídat a po Velikonocích ho chtěl okázale soudit.

Po celou tu dobu se církev za Petra nepřetržitě modlila.

⁶ V noci před chystaným procesem, když Petr spal mezi svými strážci, rýpl ho někdo do boku a probudil ho. ⁷⁻⁸ Petr vidí, že kobka je plná světla a řetězy z jeho rukou dole. Před ním stojí Boží anděl a říká: „Rychle, vstávej, oblec se a obuj!“ Petr poslechne a dostává další příkaz: „Vezmi si plášť a pojď za mnou!“ ⁹ Anděl jde napřed, Petr ho následuje, ale neví, zda bdí či sní. ¹⁰ Minou bez potíží vnitřní i vnější stráž a už přicházejí k železné hlavní bráně. Ta se před nimi sama otevírá! Vycházejí do ulice, projdou ji a tu se anděl Petrovi ztrácí. ¹¹ Tehdy jako by se Petr probral ze sna; stál na ulici a teprve si plně uvědomil, že to Pán poslal svého anděla, vytrhl ho z Herodových rukou a tak zmařil plány Židů.

¹² Když si to Petr ujasnil, spěchal do domu Marie, matky Jana Marka. Tam se právě sešli křesťané a modlili se. ¹³ Petr zabušil na dveře a služebná jménem Rodé se přišla zeptat, kdo to je. ¹⁴ Když se Petr ohlásil, poznala ho Rodé po hlase, ale samou radostí zapomněla otevřít a běžela zvěstovat dovnitř, kdo to stojí u dveří. ¹⁵ Nikdo jí nechtěl uvěřit: „To není možné, tys to popletla!“ Rodé však trvala na svém: „Poznala jsem přece Petrův hlas!“ Usoudili tedy, že apoštol byl zabit a že přišel jeho anděl. ¹⁶ Vtom však Petr zaklepal znovu. Otevřeli a celí užaslí uvítali Petra živého. ¹⁷ Když je konečně utišil, vypravoval jim, jak ho Pán vyvedl ze žaláře. Ještě je požádal, aby podali zprávu Ježíšovu bratru Jakubovi a ostatním křesťanům; pak odešel, aby se ukryl.

¹⁸ Ráno vypukl mezi strážci poplach: Kam se poděl vězeň? ¹⁹ Herodes ho dal hledat, ale marně. Vyslychal vojáky, a když se od nich nic nedozvěděl, dal je popravít.

²⁰ Záhy nato se Herodes odebral z Judska do Césareje, kde se nějaký čas zdržel. Měl tehdy spory s obyvateli přístavů Týr a Sidón. Ti se nakonec zalekli jeho výhrůžek a chtěli raději uzavřít příměří, protože byli na Herodově území hospodářsky závislí. Poslali společného vyslance a úplatkem získali přízeň předního králova dvořana Blasta. ²¹ V den audience usedl Herodes ve slavnostním rouchu na trůn a přednesl řeč. ²² Lid začal provolávat: „Nemluvil člověk, to promluvil bůh!“ ²³ Herodes tu božskou poctu přijímal jako samozřejmost, ale náhle se zhroutil; Bůh ho ranil pro jeho pýchu. Zemřel pak velice bídně, plný červů.

²⁴ Navzdory pronásledování se Boží poselství rozmáhalo a šířilo. ²⁵ Barnabáš a Saul splnili svoje poslání v Jeruzalémě a vrátili se do Antiochie, kam s sebou vzali Jana Marka.

13

Pavel a Barnabáš jsou posláni, aby kázali evangelium

¹ Ve sboru v Antiochii bylo několik mužů, kterým Bůh dával zvláštní porozumění jeho pokynům i schopnost tlumočit je lidem. Byli to Barnabáš, Šimon zvaný Černý, Lucius z Kyrény, Manahen, který byl vychováván spolu s galilejským knížetem Herodem Antipou, a Saul. ² Ti

se jednou připravovali postem a modlitbami na službu Bohu a dostali pokyn od Ducha svatého: „Vyšlete ze svého středu Barnabáše a Saula k práci, kterou jim chci svěřit!“³ Znovu se tedy modlili a postili, pak jim požehnali pokládáním rukou a vyslali je na misi. Jako pomocník s nimi šel Jan Marek.

Pavlův soud nad čarodějem na Kypru

⁴ Podle pokynů Ducha se vypravili do přístavu Seleukie a odtud se plavili na ostrov Kypr. ⁵ Přistáli v městě Salamině a v židovských synagogách začali kázat o Kristu. ⁶ Prošli tak celým ostrovem až do Páfu. ⁷ Tam sídlil římský místodržitel Sergius Paulus, vzdělaný muž, a ten k sobě pozval Barnabáše a Saula, aby od nich slyšel Boží zvěst. ⁸ U Sergia byl také židovský mág Barjezus, který se vydával za proroka. Říkalo se mu Elymas, to znamená čaroděj. Ten se teď tvrdě postavil proti Barnabášovi a Saulovi a snažil se ze všech sil, aby jim Sergius neuvěřil.

⁹ Saul, nyní známější pod jménem Pavel, se v síle svatého Ducha podíval Barjezovi přímo do očí a řekl: ¹⁰ „Tvoje jméno sice znamená ‚syn Ježíšův‘, ale ve skutečnosti jsi syn dáblův, plný klamu a lži! Jsi nepřítel Boží pravdy a stojíš v cestě lidem, kteří hledají Boha. ¹¹ On je však pánem i nad tebou. Na důkaz toho teď oslepneš a na čas neuvidíš ani slunce!“ Barjezovi se skutečně setmělo před očima, tápal kolem sebe a hledal, kdo by mu podal ruku a vedl ho.

¹² Když místodržitel viděl, co se stalo, uvěřil a dychtivě přijímal Ježíšovo učení.

První Pavlovo misijní kázání – v Antiochii Pisidiské

¹³ Z Páfu se Pavel a jeho průvodci plavili do Perge v Pamfylii. Jan Marek se však od nich odloučil a vrátil se odtud do Jeruzaléma. ¹⁴ Z Perge šli do Pisidiské Antiochie a zúčastnili se tam sobotní bohoslužby v synagoze. ¹⁵ Když byly přečteny oddíly ze zákona a prorockých knih, vyzvali je představení synagogy: „Bratři, jestliže máte pro nás nějaké duchovní povzbuzení, ujměte se slova!“

¹⁶ Tu vystoupil Pavel, naznačil obvyklým gestem, že bude hovořit, a začal: „Muži Izraele, i vy, jiného původu, kteří ctíte jediného Boha! Dobře poslouchejte! ¹⁷ Bůh si vyvolil naše praotce a za pobytu v Egyptě dal jejich potomkům vyrůst ve veliký národ. Mocnými činy je pak z té otrokářské země vysvobodil. ¹⁸ Po čtyřicet let kočovali pouštěmi a Bůh se o ně pečlivě staral. ¹⁹ Potom jim podmanil všechny národy, které obývaly Kenaan a daroval tu zemi dědičně Izraeli. ²⁰ Po více než čtyři století jim Bůh vládl prostřednictvím moudrých vůdců, z nichž poslední byl prorok Samuel. ²¹ V jeho době zatoužili naši předkové po králi a Bůh jim tedy dal za krále Saula, syna Kíšova z kmene Benjamín. Vládl jim čtyřicet let. ²² Bůh se však od něho odvrátil a dal Izraeli za krále Davida, o němž řekl: ‚Vybral jsem si Davida, Jišajova syna.

To je muž podle mých představ a bude se řídit mou vůlí.'

²³ Slíbil také, že z Davidova rodu se narodí Vysvoboditel, a splnil to, když poslal Ježíše. ²⁴ Před jeho příchodem hlásal Jan všem Izraelcům, aby se zřekli svých hříchů a dali se pokřtít. ²⁵ Ke konci své činnosti Jan říkal: ‚Nemyslete si, že já už jsem ten očekávaný! Ten přichází po mě a pro mne by byla příliš velká čest, kdybych mu směl třeba jen boty rozvázat.‘

²⁶ Bratři, kteří jste z Abrahamova národa, i vy ostatní, kteří spolu s námi ctíte jediného Boha, dnes vám přinášíme zvěst o spáse! ²⁷ Obyvatelé Jeruzaléma ani jejich vůdcové však v Ježíšovi nerozeznali Spasitele. Odsoudili ho a nevědomky tak splnili, co o něm psali proroci, jak to čítáme každou sobotu. ²⁸ Neměli žádný důvod, aby ho vydali na smrt. Přesto však naléhali na Piláta, aby ho dal popravit. ²⁹ Ale i tak se uskutečnily doslova všechny předpovědi Písma. Ježíšovo tělo bylo sňato z kříže, pohřbeno, ³⁰ ale Bůh jej vzkřísil z mrtvých! ³¹ Po řadu dní jej vídali jeho galilejští učedníci, kteří s ním přišli do Jeruzaléma. Ti to dosud osobně dosvědčují.

³² I vám dnes zvěstujeme, že veliký slib, který Bůh dal našim předkům, ³³⁻³⁴ splnil nyní jejich potomkům a potvrdil ho Ježíšovým vzkříšením. Na něho se vztahují slova druhého žalmu: ‚Ty jsi můj syn, dávám ti dnes život.‘ Bůh slíbil Davidovi, že jeho království bude věčné. ³⁵⁻³⁶ A David říká Bohu: ‚Nedopustíš, aby tvůj vyvolený

podlehl smrti.' To se ovšem netýkalo samého Davida, jenž splnil ve své době úkol, zemřel, byl pohřben a jeho tělo se rozpadlo v prach. ³⁷ Ta proroctví se vztahují na Krista, Davidova potomka, kterého Bůh vzkřísil, takže jeho tělo nepodlehlo zkáze.

³⁸ Uvědomte si, bratři, co to pro vás znamená: Každému, kdo uvěří v Ježíše, odpouští Bůh všechny hříchy, a to i ty, které podle Mojžíšova zákona nemohly být odpuštěny. ³⁹ Dejte si však pozor, aby se na vás nesplnila proročká předpověď: ⁴⁰⁻⁴¹ „Jen se dobře dívejte, vy, kteří mnou opovrhujete. Zděste se, váš konec se blíží. Před vašimi zraky se děje něco velikého, druzí vám o tom svědčí, ale vy tomu nechcete věřit.“

⁴² Když vycházeli ze synagogy, posluchači prosili Pavla a Barnabáše, aby jim o tom všem znovu vyprávěli ještě další sobotu. ⁴³ Mnozí židé i na židovskou víru obrácení pohané doprovázeli Pavla a Barnabáše. Ti s nimi hovořili a vedli je k tomu, aby se drželi Božího odpuštění.

Pavel se obrací k pohanům: Boží poselství sjednocuje, ale i rozděluje

⁴⁴ Následující sobotu se shromáždilo skoro celé město, aby slyšelo hlásání Božího slova.

⁴⁵ Židé žárlili, že se sešlo tolik lidí, skákali Pavlovi do řeči, odporovali a posmívali se mu. ⁴⁶ Nakonec jim tedy Pavel s Barnabášem řekli: „Vy jste měli přednost, vám jsme měli vyřídit Boží slovo jako prvním. Protože je však odmítáte a vzdáváte se tak naděje na věčný

život, obracíme se k pohanům. ⁴⁷ Tak nám to Pán totiž přikázal:

„Neste světlo pohanům a zvěstujte spásu všem lidem.“

⁴⁸ Pohané z toho měli velkou radost a ze srdce děkovali Bohu za to, co od Pavla slyšeli. Ti, v nichž Bůh probudil touhu po věčném životě, uvěřili ⁴⁹ a Kristovo evangelium se šířilo v celém kraji. ⁵⁰ Židé, kteří Krista odmítli, však využili svého vlivu na urozené ženy, které se přiklonily k víře Izraele, a na městské úředníky. Vzbudili tak nepřátelství proti Pavlovi a Barnabášovi, až je vyhnali z kraje. ⁵¹ Ti se rozhodli, že se nebudou svým odpůrcům vnucovat a odešli do Ikonja. ⁵² Sbor v Antiochii však rozkvétal a Bůh tamějším věřícím dával radost a svého Ducha.

14

Pavel a Barnabáš kážou odvážně v Ikoniu

¹ Také v Ikoniu kázali Pavel s Barnabášem nejprve v synagoze, a to tak mocně, že uvěřilo mnoho židů i pohanů. ² I tam se ovšem vyskytli židé, kterým se to nelíbilo, popouzeli místní obyvatele a šířili nenávist proti křesťanům. ³ Pavel s Barnabášem tam přesto zůstali dost dlouho a neohroženě zvěstovali Krista. Pán se přiznával k jejich hlásání evangelia, dával jim moc konat znamení a divy. ⁴ Obyvatelé Ikonja se rozdělili na dva tábory – jedni byli s pravověrnými židy a druzí s křesťany. ⁵⁻⁶ Apoštolové se dozvěděli, že jejich odpůrci – pohané i židé v čele s

představenstvem synagogy – je chtějí napadnout a ukamenovat. Proto utekli a zdržovali se v nedalekých městech Lystře, Derbe a v jejich okolí. ⁷ Nedali se však zastrašit a hlásali tam dále Kristovo evangelium.

Pavel uzdravuje ochrnutého v Lystře

⁸ V Lystře žil muž s ochrnutýma nohama. Měl vrozenou vadu, takže nikdy v životě nechodil. ⁹ Ten byl také mezi Pavlovými posluchači. Pavel se na něj pozorně zahleděl a poznal u něho víru v Boží pomoc. ¹⁰ Zavolal na něj: „Narovnej se a postav se na nohy!“ Chromý vyskočil a chodil. ¹¹ Lidé, kteří byli u toho, začali provolávat: „Navštívili nás bohové v lidské podobě!“ ¹² O Barnabášovi tvrdili, že je Zeus, a o Pavlovi, že je Hermes – posel bohů, protože většinou mluvil.

¹³ Došlo to tak daleko, že kněz místního Diova chrámu už přiváděl na shromaždiště ověčené býky a chystali se je apoštolům obětovat. Ti nejprve netušili, co se děje, protože lidé mezi sebou mluvili lykaonsky. ¹⁴ Když to však pochopili, roztrhli svá vrchní roucha na znamení nesouhlasu, rychle sestoupili z vyvýšeného místa, odkud mluvili k lidem, ¹⁵ a horlivě je přesvědčovali: „Přátelé, co to děláte? My jsme přece lidé jako vy! Vyzýváme vás, abyste zanechali též marné modloslužby a obrátili se k jedinému živému Bohu, stvořiteli nebe, země, moře a všech tvorů. ¹⁶ Dosud vás nechával jít po vašich vlastních cestách, ale nyní chce, abyste opustili své bludy. ¹⁷ Vždyť vás má rád a všechno

dobré máte od něho: déšť, úrodu, jídla dosyta a každou radost.“

¹⁸ Jen stěží jim apoštolové rozmluvili, aby jim neobětovali jako bohům. ¹⁹ Potom se však objevili židé z Antiochie a Ikonie, přetáhli zmatený zástup na svou stranu a poštvali ho proti apoštolům. A tak místo pocty Pavla kamenovali a jeho bezvládné tělo vyvlekli za hradby, protože se domnívali, že je mrtev. ²⁰ Křesťané se k němu sběhli, a když se Pavel probral, vrátil se do města. Příštího dne však raději odešel s Barnabášem do Derbe, ²¹ kde opět kázali radostnou zvěst o Kristu a získali mu tam mnoho následovníků.

Na zpáteční cestě Pavel a Barnabáš ustanovují správce sborů

Pak se vydali na zpáteční cestu přes Lystru, Ikonium a Pisidiskou Antiochii. ²² Všude dodávali křesťanům odvalu a povzbuzovali je: „Jen vytrvejte ve víře! Čeká nás mnoho utrpení, ale cíl – Boží království – za to stojí.“

²³ V každém sboru po modlitbách a půstu ustanovili správce a odevzdali všechny do ochrany Pána, v něhož uvěřili. ²⁴ Pisidií tentokrát jen prošli, ²⁵ ale v Pamfylíi kázali ve městě Perge. Z přístavu Attalia ²⁶ se pak plavili zpět do Antiochie v Sýrii, kde jim před časem vyprosili Boží milost k práci, kterou právě dokončili. ²⁷ Po návratu apoštolů se shromáždil celý sbor a oni vyprávěli, co Bůh konal jejich prostřednictvím a jak otevírá pohanům přístup k víře. ²⁸ Pavel a

Barnabáš pak zůstali s křesťany v Antiochii delší dobu.

15

Setkání na Jeruzalémském koncilu

¹ V Antiochii se objevili někteří křesťané z Judska a přesvědčovali bývalé pohany, že nestačí jen uvěřit v Krista, ale že ke spáse je nutné přijmout židovské tradice, jak je předepisuje Mojžíšův zákon, a to především obřízku. ² Pavel a Barnabáš s nimi naprosto nesouhlasili a vznikl z toho vážný spor. Nakonec se rozhodli předložit spornou otázku apoštolům a vedení církve v Jeruzalémě. Vyslali tam skupinu pod vedením Pavla a Barnabáše. ³ Ti, když cestovali Fénicií a Samařskem, vyprávěli křesťanům, jak pohané přijímají víru v Pána Ježíše, a bratři z toho měli všude velkou radost. ⁴ V Jeruzalémě je přijali starší sboru a apoštolové. I těm vyprávěli, jak se Bůh přiznává k jejich práci mezi pohany. ⁵ Hned se však ozvali někteří křesťané – příslušníci židovské sekty farizejů: „Pohané, kteří uvěřili v Krista, musejí přijmout obřízku a dodržovat Mojžíšův zákon.“

⁶ Apoštolové a starší svolali poradu o této těžké otázce. ⁷ Když po dlouhém rozhovoru stále nemohli dojít k žádnému rozhodnutí, vzal si slovo Petr a řekl: „Bratři, víte, že mne si Bůh vybral, abych jako první zvěstoval evangelium pohanům, a oni uvěřili. ⁸ Bůh, který vidí do srdce člověka, se k nim přiznal a dal jim stejného Ducha jako nám. ⁹ Nedělal v tom žádný rozdíl

mezi rozeným židem a pohanem – očistil i jejich srdce vírou. ¹⁰ Proč chcete být moudřejší než sám Bůh a předělávat je na židy? Vždyť je to zbytečné břemeno, které jsme my ani naši předkové nemohli unést. ¹¹ I my jsme uvěřili, že nebudeme zachráněni pro svoje židovství, ale pro lásku Pána Ježíše Krista. A v tom jsou nám plně rovni.“ ¹² Po tomto projevu celé shromáždění ztichlo a vyslechlo zprávu Barnabáše a Pavla o tom, jaké divy a nadpřirozené věci konal Bůh jejich prostřednictvím mezi pohaný.

¹³ Když skončili, ujal se slova Jakub: „Bratři, chtěl bych něco říci. ¹⁴ Slyšeli jsme Šimonovu zkušenost: sám Bůh to byl, kdo poprvé promluvil k pohanům a přijal je mezi svůj lid. ¹⁵ To plně souhlasí se slovy proroka:

¹⁶ ,Vrátím se a obnovím svůj příbytek,
který je v rozvalinách,
znovu budu bydlet s vámi.

¹⁷ Potom mne naleznou i pohané,
kterým budete hlásat moje jméno.’

To říká Bůh, ¹⁸ který nyní koná,
co slíbil už před věky.

¹⁹ Nenakládejte tedy na pohany, kteří uvěřili v Boha, zbytečná břemena. ²⁰ Napišme jim, aby zachovávali jen základní pravidla: ať se vyhýbají všemu, co souvisí s modloslužbou, mravní nezřízeností, a ať nejedí maso s krví ani samotnou krev. ²¹ Vždyť Mojžíšův zákon se už odedávna vyučuje každou sobotu v synagogách a má dost horlivých zastánců.“

Koncil posílá dopis pohanům, kteří uvěřili

²² S tím celé shromáždění souhlasilo. Vybrali z vedoucích bratří dva muže. Ti měli v Antiochii vyřídit vše, na čem se v Jeruzalémě usnesli. Byli to Juda zvaný Barsabáš a Silas. ²³ Po nich poslali tento dopis:

„Apoštolové a starší jeruzalémského sboru vzkazují bratrský pozdrav bratřím v Antiochii, Sýrii a Kylikii, bývalým pohanům.

²⁴ Slyšeli jsme, že k vám přišli od nás lidé, kteří vás znepokojovali a mátlí svými názory. My jsme je ničím nepověřili. ²⁵⁻²⁷ Teď jsme se jednomyslně rozhodli poslat k vám Judu a Silase společně s Barnabášem a Pavlem, o nichž víme, že ve službě Kristovu evangeliu nasazují život. Ti vám ještě blíže vysvětlí naše písemné usnesení. ²⁸ Podle rozhodnutí Ducha svatého i podle našeho názoru není nutno vám ukládat jakákoliv břemena kromě těchto nezákladnějších požadavků: ²⁹ Varujte se toho, co bylo obětováno modlám, nejezte krev ani maso s krví a zachovávejte mravní čistotu. Budete jednat správně, když se přidržíte těchto pokynů. Mějte se dobře!“

³⁰ Pověření bratři se tedy odebrali do Antiochie, odevzdali dopis ³¹ a ten byl přečten celému shromáždění. Přinesl všem velikou úlevu a radost. ³² Juda a Silas, kterým Duch svatý ukazoval, co mají mluvit, posilovali a povzbuzovali celý sbor. ³³⁻³⁵ Po nějaké době se měli zase vrátit do Jeruzaléma, ale Silas raději zůstal v Antiochii. Také Pavel a Barnabáš tam

zůstali a spolu s mnoha dalšími vyučovali a hlásali Kristovo učení.

Pavel a Barnabáš se oddělují

³⁶ Po čase navrhl Pavel Barnabášovi: „Měli bychom se vypravit navštívit sbory a bratry ve všech těch městech, kde jsme kázali o Pánu Ježíši. Rád bych věděl, jak si počínají.“

³⁷ Barnabáš souhlasil a radil, aby s sebou vzali zase Jana Marka. ³⁸ To se Pavlovi nezdálo, protože je Marek opustil už v Pamfylii a do hlavní práce s nimi nešel. ³⁹ Nemohli se dohodnout, a tak se raději rozdělili. Barnabáš vzal s sebou Marka a vypluli na Kypr. ⁴⁰ Pavel si vybral Silase, vyžádali si požehnání od bratrů a vydali se na cestu po pevnině. ⁴¹ Prošli Sýrií a Kilikií a povzbuzovali křesťany v tamních sborech.

16

V Lystře se k Pavlovi a Silasov připojuje Timoteus

¹ Dorazili do Derbe a pak do Lystry. Tam žil mladý věřící muž jménem Timoteus, syn křesťanské Židovky a pohanského otce.

² Křesťané v Lystře a Ikoniu si ho velice pochvalovali. ³ Také Pavel si ho oblíbil a vybral za svého dalšího průvodce. Protože v těchto oblastech měli stále co činit s židovskými usedlíky, kteří Timotea znali a považovali ho podle otce za pohana, Pavel mu raději doporučil obřízku. ⁴ Putovali pak společně do dalších měst a seznamovali je s dopisem apoštolů a vedoucích jeruzalémské církve. ⁵ Maloasijské

sbory se upevňovaly ve víře a také tam stále přibývali noví křesťané.

Pavlovo vidění jej směřuje do Evropy

⁶⁻⁷ Tak procestovali Frygii a obrátili se nazpět do Galacie, protože neměli vnitřní jistotu, že mají pokračovat dále na západ do provincie Asie. Pak chtěli na pobřeží Černého moře do Bytinie, ale cítili, že ani tam je Kristus neposílá. ⁸ Obrátili se tedy znovu k západu, bez zdržování prošli Mysií, až dorazili do Troady. ⁹ V noci měl Pavel sen. Stál před ním muž v makedonském kroji a prosil ho: „Přeplav se do Makedonie a pomoz nám!“

¹⁰ My všichni jsme uvěřili, že tento sen byl Božím příkazem, abychom šířili zvěst o spáse také v Evropě, a hned jsme se začali připravovat na cestu. ¹¹ Z troadského přístavu jsme se plavili na ostrov Samotraké a na evropskou pevninu jsme vystoupili v makedonské Neapoli. ¹² Po souši jsme pokračovali do Filip, nejvýznamnějšího města severní Makedonie, obydleného hlavně římskými kolonisty. Tam jsme se usadili na několik dní.

Lydia ve Filipách – první křesťanka v Evropě

¹³ Protože ve městě nebyla synagoga, vyšli jsme v sobotu za bránu na břeh řeky. Předpokládali jsme totiž, že by se tam mohli scházet místní židé a bohabojní pohané k modlitbám. Byla tam opravdu skupina žen, a tak jsme se posadili a mluvili k nim. ¹⁴ Mezi posluchačkami byla také Lydie, obchodnice s

purpurovými sukny, pohanka, která uvěřila v Boha. Kristovo slovo ji zaujalo a ona dychtivě naslouchala Pavlovu kázání. ¹⁵ Přijala s celou svou rodinou křest a přiměla nás, abychom se stali hosty v jejich domě.

*Bůh pomohl vězňům a vězňové žalářičkovi:
Žalářičk ve Filipách se obrátil*

¹⁶ Když jsme zase jednou šli na místo modliteb, potkala nás mladá otrokyně, která měla věštecké nadání. Její majitelé na tom pořádně vydělávali. ¹⁷ Připojila se hned k nám a hlasitě vyvolávala: „Vidíte ty lidi? To jsou sluhové nejvyššího Boha a říkají nám, jak najít záchranu!“

¹⁸ Tak to dělala den za dnem. Pavel to těžce nesl a jednoho dne jí přikázal: „Ve jménu Ježíše Krista, okamžitě přestaň!“ Dívka se probrala ze svého vytržení a úplně tu schopnost ztratila.

¹⁹ To ovšem rozzlobilo její pány, kteří přišli o zdroj značných příjmů. ²⁰⁻²¹ Přivlekli Pavla a Silase na radnici před soudce a vznesli proti nim vážné obvinění: „To jsou židé, kteří pobuřují v našem římském městě a snaží se tu šířit svoje náboženství.“

²² Srocený lid se také připojil k tomu obvinění a úředníci tedy dali Pavla a Silase zmrskat pruty po nahém těle. ²³ Po krutém bičování je předali vězeňskému strážci do přísné vazby. ²⁴ Ten je vsadil do nejhlubší kobky a nohy jim sevřel kládou. ²⁵ Pavel a Silas se ještě o půlnoci hlasitě modlili a zpívali Bohu chvalozpěvy, až se to rozléhalo celou věznicí. ²⁶ Tu se zatřásla země, základy vězení byly porušeny, dveře vyvaleny

a okovy se uvolnily. ²⁷ Žalářník se probudil a viděl, co se stalo. Tasil svůj meč a chtěl se jím probodnout, protože se domníval, že vězňové utekli, a on za ně ručil svým životem. ²⁸ Pavel na něj zavolał: „Nezabíjej se, vždyť nikdo neutekl!“

²⁹ Správce žaláře popadl pochodeň, seběhl do jejich kobky a vrhl se před nimi na kolena. ³⁰ Pak je vyvedl ven a ptal se: „Vy jste jistě bohové; co mám dělat, abych byl zachráněn?“ ³¹ Řekli mu: „Bůh je Ježíš Kristus, v něho uvěř a budeš zachráněn s celou rodinou.“ ³² A vyprávěli jemu a všem obyvatelům jeho domácnosti o Kristu. ³³ Žalářník je pečlivě ošetřil a ještě v noci se dal s celou svojí rodinou i otroky pokřtít. ³⁴ Pak zasedli ke stolu a bylo tam veselo, vždyť uvěřili v živého Boha!

³⁵ Ráno k němu poslali úředníci vojáka se vzkazem, aby apoštoly propustil. ³⁶ Žalářník měl radost, že mohou klidně odejít, ³⁷ ale Pavel si postavil hlavu: „To tedy ne! Nás, římské občany, dají bez výslechu veřejně zmrskat, vsadit do žaláře, a teď by se nás chtěli v tichosti zbavit? Ať pěkně sami přijdou a propustí nás.“

³⁸ Voják to vyřídil. Městští úředníci se polekali té skutečnosti, že Pavel a Silas jsou občany Římské říše. ³⁹ Přišli tedy s omluvami, ale prosili je, aby opustili Filipy. ⁴⁰ A tak apoštolové ještě navštívili křesťanku Lydii, kde se setkali s věřícími, potěšili se navzájem a odešli z města.

Pavel káže v Tesalonice

¹ Vydali se přes Amfipolis a Apollonii, až přišli do Tesa loniky, kde byla židovská synagoga.

² Pavel, jak už to měl ve zvyku, zahájil svou misijní činnost mezi židy. Tři soboty po sobě k nim promlouval ³ a snažil se jim dokázat z Bible, že slíbený Mesiáš musel projít utrpením, zemřít a vstát z mrtvých. „Ten Mesiáš je Ježíš a o něm jsem vám přišel povědět,“ říkal Pavel.

⁴ Někteří z nich tomu uvěřili a ty Pavel a Silas dále vyučovali. Získali pro Krista i mnoho bývalých pohanů, mezi nimi také řadu žen z významných rodin.

⁵ To vzbudilo závist židů, kteří v Ježíše neuvěřili. Najali si lidi z městské spodiny a ti vyvolali pouliční výtržnost. Přitáhli k Jásonovu domu, kde Pavel a Silas bydleli, a chtěli je lynčovat. ⁶ Nezastihli je však, a tak dověkli Jásona s několika věřícími na radnici. Tam židé žalovali na křesťany: ⁷ „Tihle lidé organizují vzpoury v celé říši. Ruší císařovy zákony a snaží se nastolit za krále jakéhosi Ježíše. Teď dorazili až k nám a tento muž jim poskytl svůj dům.“

⁸ Městští úředníci dostali strach, ⁹ ale nakonec propustili Jásona a jeho přátele, když zaplatili kauci.

Bedliví čtenáři Písma v Beroji

¹⁰ Křesťanští bratři hned v noci tajně vyvedli Pavla a Silase z města a vypravili je na cestu do Beroje. Také tam začali činnost v židovské synagoze. ¹¹ Berojští židé byli otevřenější a naslouchali ochotně zprávám o Ježíšovi; každý

den se scházeli a studovali Písmo a ověřovali si, zda se Pavlova zvěst shoduje s předpověďmi izraelských proroků. ¹² Mnoho jich uvěřilo a opět se k nim připojili pohané, muži i ženy, někteří i z urozených vrstev. ¹³ To se ovšem doneslo k židům v Tesalonice. Vypravili se do Beroje a snažili se i tam Pavlovu práci překazít.

¹⁴⁻¹⁵ Berojští křesťané raději hned dovedli Pavla do nejbližšího přístavu a někteří ho doprovodili po moři až do Atén. Silas a Timoteus zůstali zatím v Beroji. Pavel jim však vzkázal po svých průvodcích, aby se za ním co nejdříve vypravili.

V Aténách Pavel káže neznámého Boha

¹⁶ Zatímco na ně čekal, procházel Pavel Aténami. Všechno se v něm bouřilo, když viděl, jak tam lidé horlivě uctívali sochy bohů.

¹⁷ Den co den hovořil s židy a bohabojnými Řeky v synagoze, ale vycházel i na náměstí a mluvil ke všem, kdo mu byli ochotni naslouchat.

¹⁸⁻²¹ Tak se dostal do hovoru i s aténskými filozofy, epikurejci a stoiky, a vyprávěl jim o Ježíšovi, který vstal z mrtvých. Někteří ho okřikovali: „Neposlouchejte toho žvanila!“ ale druhé to začalo zajímat. Říkali: „To bude nějaké nové náboženství.“

Atéňané i lidé, kteří tam přicházeli studovat, byli totiž velice zvědaví a posedlí touhou povědět nebo uslyšet něco nového a neobvyklého. Vzali Pavla mezi sebe, dovedli ho na řečniště zvané Areopag a požádali ho, aby jim pověděl něco více o tom novém učení plném překvapujících

myšlenek. ²² Pavel tedy vystoupil na místo pro řečníky a oslovil shromážděné: „Atéňané, všiml jsem si, že jste opravdu nábožensky založení lidé. ²³ Když jsem prohlížel vaše četné chrámy a svatyně, viděl jsem také oltář zasvěcený ‚neznámému bohu‘. Tušíte tedy, že je zde někdo, kdo přerůstá vaše představy a máte ho v úctě. A právě o něm jsem vám přišel povědět!

²⁴ Jediného pravého Boha, který stvořil svět a všechno živé, který ovládá Zemi a celý vesmír, toho nemůžete postavit jako sochu do svých chrámů. ²⁵ On není závislý na tom, zda ho někdo uctívá a přináší mu oběti. Vždyť on sám dává všem život a udržuje i zajišťuje ho vším potřebným. ²⁶ Celé lidstvo vytvořil z jediného člověka, rozsadil nás po celé zemi a vymezil jednotlivým národům prostor i dějinná období. ²⁷ A všichni máme veliký úkol: hledat Boha. A tu po pracném poznávání zjišťujeme, že je nám vlastně nablízku. ²⁸ On nám totiž dává život, pohyb a celé bytí. Pěkně to vyjádřili někteří vaši básníci: jsme jeho děti, Boží rodina.

²⁹ Jak bychom si tedy měli myslet, že božská pocta přísluší nějakému lidskému dílu ze zlata, stříbra nebo mramoru? To je přece výtvar lidského umění a obratnosti. Vidíte, do takového omylu lidstvo zapadlo, ³⁰ ale Bůh je trpělivý a chce nám to prominout. Teď ale vzkazuje všem lidem, že je na čase toho všeho nechat a obrátit se k němu, k pravému Bohu. ³¹ Blíží se totiž den, kdy nás bude soudit, a všechno závisí na tom, jaký zaujmeme postoj k jedinému muži, kterého

Bůh poslal, ke Kristu Ježíši. K němu se Bůh jasně přiznal tím, že ho vzkřísil z mrtvých.“

³²⁻³³ Dosud pozorní posluchači teď Pavla přerušili. Vzkříšení z mrtvých bylo na ně příliš. Někteří se mu rovnou vysmáli, druzí se vymluvili: „Pro dnešek to stačí, poslechneme si tě zase příště.“ ³⁴ Ale někteří byli přece jen zaujati, požádali Pavla o bližší vysvětlení a uvěřili. Byl mezi nimi i člen soudního dvora Areopagu Dionysios a žena jménem Damaris.

18

Římský guvernér v Korintu propouští Pavla

¹ Pavel pak odcestoval z Atén do Korintu. ² Tam se seznámil s židovskými manžely; Akvila byl rodák z Pontu, ale do Korintu se přistěhoval se svou ženou Priscilou teprve nedávno z Itálie. Císař Klaudius totiž nařídil, aby se všichni židé vystěhovali z Říma. ³ Pavel u nich našel byt i zaměstnání, protože měli dílnu na výrobu stanů, a to bylo jeho řemeslo. Pracoval tady s nimi ⁴ a o sobotách v synagoze rozmlouval s židy i pohany.

⁵ Když konečně z Makedonie dorazili Silas a Timoteus, mohl se Pavel více soustředit na šíření evangelia. I tady se především snažil přesvědčit židy, že Ježíš je ten slíbený Mesiáš. ⁶ Oni mu však napořád odporovali, a když dokonce začali mluvit o Ježíšovi neuctivě, Pavel symbolicky naznačil, že za ně nenese odpovědnost: vytrásl si prach ze šatů a řekl jim: „Přivoláte na sebe Boží soud a moje vina to nebude; já se od

této chvíle budu věnovat pohanům.“ ⁷ Ke své další činnosti si zvolil dům zbožného muže Tita Justa, který bydlel hned vedle synagogy. Někteří ze židů uvěřili, ⁸ dokonce i sám představený synagogy Krispus s celou rodinou. I mnozí jiní Korintáné se pod vlivem Pavlova kázání obrátili ke Kristu a dali se pokřtít.

⁹ Jedné noci měl Pavel vidění a dostal od Pána Ježíše pokyn: „Neboj se a nedej se umlčet. ¹⁰ Já jsem s tebou a odrazím všechny útoky proti tobě. V Korintu je ještě mnoho těch, kteří se stanou mými následovníky.“ ¹¹ A skutečně, Pavel tam zůstal půldruhého roku a mohl pokojně kázat Boží slovo.

¹² Když se římským místodržitelem Řecka stal Gallio, smluvili se židé na Pavla a přivedli ho před soud ¹³ s obžalobou: „Tento muž navádí lidi, aby ctili našeho Boha způsobem, který se přičí zákonům.“ ¹⁴ Pavel se chystal k obhajobě, ale Gallio ho předešel a řekl žalobcům: „Kdyby se jednalo o nějaké bezprávi nebo zločin, vyslechl bych vás jako kterékoliv jiné občany. ¹⁵ Ale spory o slůvka, jména a články vašeho náboženství si vyřizujte mezi sebou. Do toho mně nic není.“ ¹⁶ Potom židy vykázal ze soudní síně. ¹⁷ Srocený dav napadl představeného synagogy Sostena. Tloukli ho přímo před Galliovými očima, ale ten si toho nevšímal.

Návrat do Jeruzaléma a Antiochie

¹⁸⁻¹⁹ Pavel zůstal v Korintu ještě delší dobu. Nakonec se však rozloučil s bratry a vydal se na cestu lodí zpět do Sýrie. Spolu s ním vypluli

i manželé Priscila s Akvilou, kteří se stěhovali do Efezu. Ve východním korintském přístavu si dal Pavel naposled ostříhat vlasy. Po celou cestu až do Jeruzaléma se totiž zavázal dodržovat nazírský slib (vnějšími projevy tohoto slibu bylo, že si muž nestříhal vlasy a vousy a nepil žádné opojné nápoje).

V Efezu se Pavel rozloučil s přáteli, ale před odjezdem ještě zašel do tamní synagogy pohovořit si s židy. ²⁰ Ti ho dokonce přemlouvali, aby u nich nějakou dobu zůstal, ale Pavel nechtěl. Při loučení jim řekl: ²¹ „Bude-li to Boží vůle, tak se k vám vrátím.“ ²² Z Efezu odplul do Césareje v Judsku a pak pěšky pokračoval až do Jeruzaléma. Pozdravil jeruzalémské křesťany a odcestoval do syrské Antiochie.

Apollos dostává v Efezu instrukce

²³ Pavel se však ve svém domovském sboru dlouho nezdržel a brzy vyrazil na další cestu do Galacie a Frygie. Postupně tam navštívil všechny sbory a upevňoval jejich členy ve víře.

²⁴ Mezitím přišel do Efezu žid z Alexandrie jménem Apollos. Byl to výborný řečník a znalec Starého zákona. Byl pokřtěn po způsobu Jana Křtitele, ²⁵ znal leccos z Ježíšova učení a nadšeně a přiléhavě mluvil o Ježíšovi. ²⁶⁻²⁷ Tak vystoupil bez bázně i v efezské synagoze. Tam ho uslyšeli Priscila a Akvila, pozvali ho k sobě a důkladněji mu vysvětlili Kristovo evangelium. Apollos se pak rozhodl jít dále do Řecka a zvěstovat Ježíše. Efezští křesťané mu to schvalovali a dali mu pěkný doporučující dopis.

Svým výjimečným obdarováním prokázal platné služby věřícím v Řecku. ²⁸ Zvláště vynikal v debatách se židy, kterým dokazoval ze Starého zákona, že Ježíš je Mesiáš.

19

Efežští křesťané dostávají dar Ducha svatého

¹ Zatímco Apollos působil v Korintu, prošel Pavel hornatým středem Malé Asie a dostal se až do Efezu. Seznámil se tam se skupinou asi dvanácti mužů, kteří si říkali „učedníci“.

² Pavel chtěl zjistit, čemu vlastně věří, a tak se jich vyptával: „Projevila se na vás moc Božího Ducha, když jste uvěřili?“ Oni odpověděli: „Ne, o něčem takovém jsme ani neslyšeli.“ ³ Pavel jim položil další otázku: „Čí jste tedy následovníci? Pokřtil vás někdo?“ Prohlásili: „Byli jsme pokřtěni po způsobu Jana Křtitele.“

⁴ „To je dobře,“ navázal na to Pavel. „Jan křtil ty, kdo vyznávali své hříchy a chtěli jich upřímně zanechat. Snad tedy také víte, že Jan vybízel lidi, aby uvěřili v Ježíše, který vystoupil po něm, a přijali ho jako Vykupitele.“

⁵ Ti mužové přijali vše, co jim Pavel vyprávěl, a dali se pokřtít na znamení toho, že uvěřili v Ježíše Krista. ⁶⁻⁷ Když jim potom Pavel žehnal, sestoupil na ně Duch svatý a oni začali mluvit v prorockém nadšení.

Pavel káže evangelium v Efezu

⁸ Tři měsíce pak Pavel navštěvoval synagogu, svobodně tam promlouval a snažil se přesvědčit

židy, že zaslíbený Boží Král už přišel. ⁹ Někteří se však ostře stavěli proti němu, odmítali mu uvěřit a snažili se jeho kázání před ostatními zesměšnit. Nakonec musel Pavel zřídit oddělená shromáždění pro křesťany. Hovořil k nim každodenně v přednáškové síni filozofa Tyrana. ¹⁰ Kázal tam dva roky, takže snad všichni obyvatelé toho kraje, židé i pohané, uslyšeli o Ježíšovi.

¹¹ Bůh se přiznával k této službě tím, že v Pavlově blízkosti byli lidé mimořádným způsobem uzdravováni. ¹² Dokonce i Pavlovy kapesníky a části oděvu kladli lidé s vírou na nemocné a ti, zvláště duševně choří, tak byli vyléčeni. ¹³ Toho se pokoušeli využít někteří židovští zaklínači nemocí. Začali používat novou formulku: „Zaklínám tě ve jménu Ježíše, kterého káže Pavel.“ Nepřineslo jim to však úspěch. ¹⁴ Sedm synů jakéhosi významného židovského kněze Skévy zkoušelo tímto způsobem uzdravit jednoho šílence. ¹⁵ Temný duch z něho promluvil: „Ježíše i Pavla znám, ale kdo jste vy?“ ¹⁶ Pak se na ně ten člověk vrhl, strhal z nich šaty, ztloukl je a jen tak tak, že vyvázli živí; všechny je zmohl.

¹⁷ To se rozkřiklo po celém Efezu mezi židy i pohany, takže si už na takové čáry nikdo netroufal a jméno Pána Ježíše bylo vyslovováno s úctou. ¹⁸ Také křesťané přicházeli a veřejně se přiznávali, že se dříve pokoušeli zaklínat. ¹⁹ Mnozí teď přinášeli své knihy o magii a veřejně je pálili. Takového čarodějnického

braku bylo spáleno dobře za padesát tisíc stříbrných drachem. ²⁰ I to byl projev šířícího se vlivu a rostoucí moci Kristovy.

Diana je příčinou vzbouření efezských obchodníků

²¹ Pavel chtěl pokračovat v misijní cestě do Makedonie, do Řecka a pak se mínil vrátit do Jeruzaléma. Říkal: „Po nějakém čase bych se rád vypravil do Říma.“ ²² Dva ze svých pomocníků, Timotea a Erasta, vyslal do Makedonie napřed, ale sám se ještě zdržel v Asii. ²³ Pak ale vypukl odpor proti křesťanskému učení, tentokrát ze strany pohanů. ²⁴ Příčinou byly ohrožené zisky efezských řemeslníků, kteří ve velkém vyráběli upomínkové modely chrámu se sochou bohyně Diany a prodávali je poutníkům.

Vedl je stříbrotepec Demetrios, ²⁵ který svolal všechny podnikatele a jejich dělníky a oslovil je: ²⁶ „Přátelé, všichni dobře víme, jak výnosné je naše řemeslo. A teď, jak jste jistě slyšeli, přijde si nějaký Pavel a nejenom v Efezu, ale i po celé Asii odvrací lidi od naší víry! Že prý bohové vyrobení lidskýma rukama nejsou bohové, ale jen modly. ²⁷ Tím nejen poškozují naše obchody, ale vážnost efezského chrámu a samotné Diany tak povážlivě upadá v Asii a snad v celém světě!“

²⁸⁻²⁹ Tím ovšem přivedl shromáždění do varu a ti začali provolávat: „Velká je Diana z Efezu!“ Nepokoje se rychle rozšířily po celém městě, lidé se sbíhali do amfiteátru. Někde chytili Gaja a Aristarcha, Pavlovy makedonské průvodce, a

přivlekli je tam. ³⁰ Pavel chtěl jít a promluvit ke shromážděnému lidu, ³¹ ale ostatní křesťané z provinčního úřadu, kteří sympatizovali s Pavlem, mu naléhavě vzkazovali, aby tam nechodil. ³² V amfiteátru zatím už každý vyvolával něco jiného a většina lidí vůbec nevěděla, proč tam přišli.

³³ Židé dostali strach, aby se hněv davu nevybil na nich, a vyslali tam svého řečníka Alexandra. Chtěl si zjednat ticho a vysvětlit, že s Pavlem nemají nic společného. ³⁴ Jakmile však lidé poznali, že je to žid, sjednotili se zase na společném heslu: „Velká je Diana z Efezu!“ A tak křičeli skoro dvě hodiny.

³⁵ Konečně se dostavil tajemník městské rady, podařilo se mu dav utišit a promluvit k nim: „Občané Efezu! To přece ví každý, že právě v našem městě je nejvýznamnější chrám bohyně Diany a že její zdejší socha spadla přímo z nebe. ³⁶⁻³⁷ Kdo by se to odvážil popírat? Přivedli jste k soudu tyto muže. Ale oni přece neznesvětili náš chrám, ani se nerouhali naší bohyni. Prosím vás, uklidněte se a neukvapujte se! ³⁸ Jestliže si Demetrios a ostatní řemeslníci chtějí na někoho stěžovat, jsou tady od toho veřejné soudy a římské úřady, kde se může konat řádné přelíčení. ³⁹ A máte-li nějaké požadavky, je třeba je projednat ve schůzi městské rady. ⁴⁰ Takhle je nebezpečí, že budeme obviněni z povstání. Vždyť nemáte pro tenhle rozruch žádný rozumný důvod.“ ⁴¹ Po těch slovech se lidé rozešli.

20

V Troadě Pavel vzkřísil Eutycha

¹ Když se rozruch utiřil, svolal Pavel shromáždění, povzbuzoval efezské křestany a zároveň se s nimi loučil; rozhodl se totiž pokračovat ve své misijní cestě. ² Vydal se do Makedonie a Řecka a cestou dodával skupinám křestanů odvalu a naději. ³ V Řecku se zdržel čtvrt roku a potom chtěl odplout zpátky, přímo do Sýrie. Dozvěděl se však, že židé hlídají přístavy a chtějí se ho zmocnit, a tak se rozhodl pro zpáteční cestu zase přes Makedonii. ⁴⁻⁵ Někteří z Pavlových spolupracovníků se přeplavili napřed do Troady a čekali tam na nás. Byli to Sopatros z Beroje, Aristarchos a Sekundus z Tesaloniky, Gájus a Timoteus z Derbe, Tychikos a Trofimos ze západní Malé Asie.

⁶ My s Pavlem jsme nasedli ve Filipách po Velikonocích na loď a po pěti dnech jsme se s nimi seřli v Troadě, kde jsme se zdrželi týden. ⁷ V neděli večer se tamní sbor seřel ke svatě večeri Páně. Pavel kázal, a protože to bylo slovo na rozloučenou, mluvil až do půlnoci. ⁸ V místnosti hořelo mnoho lamp a byla plná lidí, takže tam bylo horko. Mládenci se proto posadili do oken. ⁹ Jak se shromáždění protáhlo, jeden z nich, Eutychos, usnul a vypadl z třetího poschodí na dvůr. Běželi k němu, ale ležel tam mrtev. ¹⁰ Pavel k němu poklekl, vzal ho do náruče a po chvíli řekl: „Nedělejte si starosti, žije.“ ¹¹ Vrátili se nahoru a pokračovali ve večeri Páně. Pavel

k nim mluvil celou noc a teprve za svítání se rozloučili. ¹² Eutycha přivedli zase zdravého a všichni z toho měli radost.

Pavel se v Efezu loučí se staršími

¹³ Pavel nás poslal lodí napřed do přístavu Assos, ale sám tam šel po souši. ¹⁴⁻¹⁵ V Assu nastoupil k nám. Po přistání v Mityléně a po obeplutí ostrovů Chios a Samos jsme třetí den zakotvili v Milétu. ¹⁶ Pavel se úmyslně vyhnul Efezu, protože se bál zdržení. Spěchal totiž, aby byl na svátek Letnic v Jeruzalémě.

¹⁷ Pozval si však do Milétu představené efezského sboru ¹⁸⁻¹⁹ a řekl jim: „Jistě si pamatujete, že jsem po celý čas u vás sloužil Pánu se vši skromností, ale přesto s velikými obtížemi a úklady ze strany židů. ²⁰ Neopomněl jsem nic, co jste měli slyšet, hlásal jsem to veřejně i v soukromých domech. ²¹ Židům i pohanům jsem stejně zdůrazňoval, že musejí vyznat Bohu své hříchy a uvěřit v Ježíše Krista jako Pána nás všech. ²² Teď mne však Duch svatý posílá do Jeruzaléma a já nevím, co mne tam potká. ²³ V každém sboru, kde jsme se zastavili, mně bratři z Božího vnuknutí předpovídali, že mě tam čeká vězení a těžkosti. ²⁴ Ale já si tolik nezakládám na životě. Jde mi především o to, abych doběhl závod až do konce a splnil úkol, který mi Pán Ježíš dal: být nositelem radostné zvěsti o Boží lásce.

²⁵ Dnes naposled hovořím k vám, kterým jsem tolikrát mluvil o Božím království. ²⁶ Mohu říci, že mou vinou nikdo neztratí věčný život.

²⁷ Všechno, co mi Bůh pro vás dal, jsem vyřídil.

²⁸ Teď je na vás, abyste si dobře počínali a jako pastýři vedli stádo, které vám Duch svatý svěřil. Pamatujte, že Kristus za ně prolil svou krev!

²⁹ Vím, že po mém odchodu se mezi vás vplíží jako draví vlci falešní učitelé a nadělají ve stádu škody. ³⁰ Dokonce z vašeho vlastního středu povstanou lidé, kteří budou překrucovat pravdu a přetahovat lidi na svou stranu. ³¹ Buďte na stráží a pamatujte, že po tři roky jsem ve dne v noci na každém osobně pracoval, i když to nebylo lehké.

³² Teď vás tedy poroučím Bohu a jeho milostivému slovu, které má sílu vás zdokonalovat a zajistit vám dědický podíl mezi jeho věrnými. ³³ Nikdy jsem od vás nežádal peníze ani oděv; ³⁴ svýma rukama jsem si na všechno vydělával pro sebe i pro své pomocníky. ³⁵ Snažil jsem se dát vám příklad: vaší povinností je ujímat se slabých a pracovat pro ně. Vždycky mějte na paměti slova Pána Ježíše: Větší radost je dávat než dostávat!“

³⁶ Po těch slovech s nimi poklekl a modlil se.

³⁷ Loučení se neobešlo bez slz a bylo mnoho objímání a bratrských polibků. ³⁸ Nejvíce je zarmoutilo, že by se už neměli s Pavlem vidět. Nakonec ho doprovodili až k lodi.

21

Pavel pokračuje v cestě do Jeruzaléma

¹ Skončilo loučení a loď zvedla kotvy. Pluli jsme k ostrovu Kós, druhý den na ostrov Rodos

a jižního pobřeží Malé Asie jsme dosáhli v přístavu Patara. ² Tam jsme přestoupili na loď, která směřovala do fénických měst v Palestině. ³ Kypr jsme obepluli vpravo a dorazili jsme do Týru, kam loď vezla nějaký náklad. ⁴ Využili jsme času a strávili jsme celý týden s tamními křesťany. Také těm Bůh vnukl obavu, že Pavla nečeká v Jeruzalémě nic dobrého, a tak mu další cestu rozmlouvali. ⁵ Přesto jsme pokračovali dál. Vyprovodili nás s celými svými rodinami až za město. Na pobřeží jsme společně klečeli a modlili se. ⁶⁻⁸ Pak jsme se rozloučili a vypluli do Ptolemaidy. Také tam jsme mohli zůstat jeden den s věřícími.

Naše loď končila svou plavbu v Césareji, kde jsme navštívili známého kazatele Filipa, jednoho z těch prvních sedmi apoštolských pomocníků. Ubytoval nás jako hosty své rodiny. ⁹ Filipovy čtyři svobodné dcery byly také nadšené tlumočnice Kristova poselství. ¹⁰ Po několika dnech tam přišel jeden křesťan z Judska, Agabos, který měl prorocký dar. ¹¹ Půjčil si od Pavla jeho opasek, spoutal si jím ruce i nohy a řekl: „Duch svatý mi ukázal, že majitele tohoto pásu židé v Jeruzalémě takhle svážou a vydají ho pohanům.“ ¹² To už bylo příliš, a tak jsme všichni, průvodci i místní křesťané, začali Pavla přemlouvat, aby do Jeruzaléma nechodil. ¹³ On nás však napomenul: „Proč tolik pláčete a děláte mi to těžší? Pán Ježíš přece stojí za to, abych byl pro něho uvězněn a třeba i zabit.“ ¹⁴ Viděli jsme, že je marné na Pavla naléhat, a tak jsme řekli: „Ať

se tedy stane, co chce Bůh.“

¹⁵ Skončil odpočinek u Filipovy rodiny a my nachystali svá zavazadla na poslední pěší úsek cesty do Jeruzaléma. ¹⁶⁻¹⁷ Několik křesťanů z Césareje nás doprovodilo až do cíle. Zavedli nás tam k našemu dalšímu hostiteli, Mna-sonovi z Kypru, jednomu z prvních křesťanů. Jeruzalémská církev nás přijala radostně.

Pavlův příjezd do Jeruzaléma

¹⁸ Hned druhý den jsme byli všichni pozváni k Jakobovi, představenému sboru, kde se shromáždili všichni starší. ¹⁹ Pavel se s nimi pozdravil a podal jim zevrubnou zprávu o výsledcích práce mezi pohany, k níž ho Bůh zmocnil. ²⁰ Rádi to slyšeli a chválili Boha.

Potom však řekli Pavlovi: „Jistě už víš, že u nás již několik tisíc židů uvěřilo v Pána Ježíše a ti i nadále horlivě zachovávají Mojžíšův zákon. ²¹ Zde se však šíří zprávy, že ty přesvědčuješ židy v pohanském světě, aby od zákona odstoupili, syny už nedávali obřezat a vůbec zavrhnli starobylé židovské zvyky. ²² Měl bys něco podniknout dříve, než se všichni dozvědí, že jsi tady. ²³⁻²⁴ Máme pro tebe tento návrh: Mezi námi jsou teď čtyři muži, kteří se zavázali plnit nazírský slib. Jejich lhůta vypršela, ale jsou chudí a nemají prostředky na závěrečný obřad v chrámu. Jistě by na židy dobře zapůsobilo, kdybys za ty muže zaplatil a při té příležitosti podstoupil očišťování navrátilců z pohanské ciziny. Všichni by viděli,

že máš zákon v úctě a pomlouvačům by to vzalo vítr z plachet.

²⁵ Pro obrácené pohany ovšem platí naše původní rozhodnutí, které jsme vám kdysi dali písemně. Žádáme od nich jen základní ohled na zákon, aby totiž nejedli maso obětované předem modlám, krev a maso s krví a především aby odložili pohanskou pohlavní nevázanost.“

Pavel zatčen v chrámu

²⁶ Druhého dne tedy Pavel podstoupil spolu s těmi čtyřmi muži obřad očištění. Pak šel do chrámu, aby oznámil, kdy skončí jejich nazírský závazek a jeho očišťování, a aby za každého z nich objednal oběti. ²⁷ Když končilo sedm dní a Pavel s nimi přišel zase do chrámu, aby byli obřadně prohlášeni za čisté, poznali ho židovští poutníci z Malé Asie. Poštvali na něho okolostojící, popadli ho ²⁸ a křičeli: „Věrní Izraelci, pojdte sem! Tady máme toho odpadlíka! Všude hlásá bludy a nic mu není svaté: ani naše vyvolení, ani zákon, ani chrám. Teď sem dokonce přivedl pohany, aby poskvrnil svaté místo.“

²⁹ Předtím totiž Pavla zahlédli ve městě s Trofímem z Efezu a mysleli, že ho vzal i do chrámu, kam pohané nesměli. ³⁰ To ovšem vyvolalo obrovský rozruch a lidé se sbíhali ze všech stran. Mezitím vyvedli Pavla z vnitřního chrámového nádvoří a brány rychle zavřeli. ³¹ Vypadalo to, že rozlícený dav Pavla utluče, když vtom zasáhli Římané.

Velitel posádky hradu Antonia, který přiléhal přímo ke chrámu, dostal hlášení o nepokoji ³² a seběhl s pohotovostní četou do nádvoří. Lidé se vojáků lekli, přestali Pavla tlouci a stáhli se od něho. ³³ Velitel ho považoval za původce výtržnosti, dal ho zatknout a nasadit mu pouta. Pak začal vyšetřovat, kdo to je a co udělal. ³⁴ Lidé křičeli jeden přes druhého. Velitel viděl, že se takhle nic nedozví, a tak dal rozkaz odvést Pavla do pevnosti. ³⁵⁻³⁶ Dav však táhl za nimi, dorážel a křičel: „Zabijte ho!“ Po schodišti do hradu museli vojáci vězně dokonce nést, aby na něho rozzuření lidé nemohli.

Pavel mluví k davu

³⁷ Pavel se zeptal velitele, zda s ním může mluvit. Ten se podivil: „Ty mluvíš řecky?“ ³⁸ Já jsem myslel, že jsi ten Egyptan, co se před nedávnem pokusil o povstání a schovává se někde v poušti se čtyřmi tisíci banditů.“

³⁹ „Ne,“ řekl Pavel, „jsem žid z Tarsu v Kilikii, římský občan. Dovol mi, prosím, promluvit k těm lidem.“ ⁴⁰ Velitel souhlasil, Pavla postavili na vrchol schodiště a on dal znamení, že chce mluvit. Dav se utišil a Pavel začal hebrejsky:

22

¹ „Bratři a otcové, rád bych se před vámi obhájil.“ ² Lidé byli překvapeni, že mluví jejich rodným jazykem, a tak tiše poslouchali. Pavel pokračoval: ³ „Jsem žid, narozený sice v Tarsu v Kilikii, ale vychován jsem byl zde v Jeruzalémě. Vám dobře známý učenec Gamaliel mě vyškolil

přesně podle zákona našich otců a horlil jsem pro Boha, právě tak jako vy dnes. ⁴ Víru v Ježíše Krista jsem nenáviděl k smrti. Dokonce jsem jeho vyznavače, muže i ženy, dával zatýkat a věznit. ⁵ To mi může dosvědčit velekněz a celá velerada.

Jednou mi také vydali pověřující listiny pro židovskou obec v Damašku a já jsem se tam vypravil, abych mezi nimi pozatýkal křesťany a dopravil je do Jeruzaléma k potrestání. ⁶ A poslyšte, co se stalo. Bylo kolem poledne a my jsme byli na dohled od damašských hradeb. Náhle se okolo mne rozzářilo oslnivé světlo, mnohem jasnější než polední slunce. ⁷ Padl jsem na zem, když jsem uslyšel hlas: ‚Saule, Saule, proč mne pronásleduješ?‘ ⁸ Ozval jsem se: ‚Kdo jsi, Pane?‘ Slyšel jsem odpověď: ‚Já jsem Ježíš z Nazaretu a ty bojuješ proti mně.‘ ⁹ Moji průvodci byli tím světlem také oslněni, ale neslyšeli, že by ke mně někdo mluvil. ¹⁰ Zeptal jsem se: ‚Pane, co mám dělat?‘ Ježíš mi odpověděl: ‚Teď vstaň a jdi do Damašku. Tam ti řeknou, jaký mám pro tebe úkol.‘

¹¹ Jas toho světla mne docela oslepil a tak jsem klopýtal do Damašku, veden za ruce svými průvodci. ¹² Tam mne navštívil Ananiáš, zbožný ctitel zákona, kterého si židé v Damašku velice vážili. ¹³ Přišel a řekl mi: ‚Bratře Saule, otevři oči!‘ Tu se mi vrátil zrak a já ho uviděl. ¹⁴ Řekl ještě: ‚Tak to chtěl Bůh, abys konečně poznal jeho vůli, abys uviděl Božího Spravedlivého a uslyšel jeho vlastní hlas.‘ ¹⁵ Staneš se Ježíšovým svědkem celému světu a budeš všude vyprávět,

co jsi viděl a slyšel. ¹⁶ Neváhej, vyznej, že je tvým Pánem, dej se pokřtít na znamení, že jsi očištěn od hříchů.'

¹⁷ Později, když jsem se vrátil do Jeruzaléma a modlil se v chrámu, měl jsem ještě jedno vidění.

¹⁸ Viděl jsem Pána a slyšel jeho slova: ‚Nezdržuj se a rychle odejdi z Jeruzaléma. Tady nepřijmou tvoje svědectví o mně.'

¹⁹ Ale já jsem odporoval: ‚Pane, tady jsem dával tvoje věrné věznit a bičovat v synagogách.

²⁰ Tady byla prolita první krev, krev tvého svědka Štěpána. Já byl při tom, souhlasil jsem s tím a hlídal jsem pláště těm, kdo ho kamenovali. Všichni to tu o mně vědí.' ²¹ Pán mi však řekl: ‚Jen jdi, protože tě pošlu k pohanům.'“

Pavel se představuje jako římský občan

²²⁻²³ Až potud dav Pavla pozorně poslouchal, ale zmínka o pohanech je znovu pobouřila. Začali mávat plášti, házeli na něho hrsti prachu a křičeli: „Pryč s tím zrádcem! Na smrt! Nemá tu co dělat!“

²⁴ Velitel dal Pavla rychle odvést do pevnosti a nařídil, aby ho zbičovali a vyslechli; chtěl vědět, čím vzbudil tolik nenávisti. ²⁵ Už ho připoutali k bičovací lavici, když se Pavel obrátil k velícímu setníkovi: „Nemáte přece právo bičovat římského občana. Musím být postaven před řádný soud.“ ²⁶ Důstojník dal přerušit přípravy, šel k veliteli a hlásil mu: „Stal se nějaký omyl, ten člověk prohlašuje, že je občanem Říma.“

²⁷ Velitel s ním šel k Pavlovi a zeptal se: „Je pravda, že jsi římský občan?“ „Ano, jsem,“ odpověděl vězeň. ²⁸ Velitel zapochyboval: „Vím z vlastní zkušenosti, že je to pěkně drahé. Kdepak bys na to vzal?“ Pavel řekl: „Já jsem nic nekupoval, jsem občanem od narození.“ ²⁹ Po tomto prohlášení vojáci odhodili důtky a spěšně jej odvazovali.

Velitel měl obavy, protože se dopustil takového přehmatu vůči rodilému římskému občanu. Rozhodl se, že vyšetří, z čeho židé Pavla vlastně obviňují.

³⁰ Na velitelovu žádost se nazítří sešla židovská velerada za předsednictví úřadujícího i minulého velekněze.

23

Pavel před židovskou veleradou

¹ Když byl Pavel předveden k výslechu, nijak se nezalekl a odvážně začal: „Bratři, sám Bůh ví, že mám čisté svědomí.“

² Velekněz Ananiáš to považoval za rouhání a přikázal strážnému, aby vězně udeřil přes ústa.

³ Pavel na něj zavolal: „Ty křiváku, tebe jednou udeří Bůh! Tváříš se jako ochránce zákona a místo spravedlivého soudu rozdáváš rány.“

⁴ Strážní ho okřikli: „Takhle mluvíš s Božím veleknězem?“ ⁵ Pavel se omlouval: „Nevěděl jsem, bratři, že je to velekněz. Vím, že je psáno: Nespílej svému vládci!“

⁶ Věděl však, že v radě jsou dva tábory, saducejský a farizejský. Zvolal tedy, aby to všichni slyšeli: „Bratři, jsem farizej a byl jsem tak už

od mládí vychován. Jsem postaven před soud, protože hlásám naději na vzkříšení a věčný život!“ ⁷ Tím se mu podařilo vnést do velerady rozkol. ⁸ Saducejové totiž popírali vzkříšení, věčný život a existenci duchovního světa, kdežto farizejové to všechno vyznávali. ⁹ Obě strany se do sebe pustily a byla z toho velká hádka. Bohoslovci farizejského směru nakonec žádali, aby byl Pavel osvobozen. Říkali: „Vždyť se ničím neprovinil. Co když k němu skutečně promluvil duch nebo anděl? Abychom se nestavěli proti Bohu!“

¹⁰ Teď teprve vypuklo pobouření. Velitel se polekal, že vězeň, za kterého ručil, by mohl být ubit. Přivolal rychle vojáky, vysvobodili Pavla z té vřavy a dal ho znovu odvést do pevnosti.

Plán zabít Pavla

¹¹ Té noci se Pavlovi ukázal Pán Ježíš a posiloval ho slovy: „Neztrácej odvalu! Vydal jsi o mně statečné svědectví v Jeruzalémě a vydáš je i v samotném Římě.“

¹²⁻¹³ Druhý den ráno se smluvalo přes čtyřicet židovských mužů, ¹⁴ šli k velekněžím a prohlásili: „Přísahali jsme si, že se nedotkneme jídla ani pití, dokud toho Pavla nezabijeme. ¹⁵ Vzkažte veliteli, ať ho znovu přivede do velerady, a řekněte, že se chcete jeho případem důkladněji zabývat. My si na něj počkáme a na cestě ho sprovedíme ze světa.“ ¹⁶ O tomto spiknutí se však dověděl syn Pavlovy sestry. Podařilo se mu strýce v pevnosti navštívit a varovat. ¹⁷ Pavel požádal sloužícího důstojníka:

„Prosím, zaveď toho mládence k veliteli, má pro něho důležité sdělení.“¹⁸⁻²¹ Důstojník jeho přání vyhověl. Velitel hovořil s Pavlovým synovcem mezi čtyřma očima. Ten mu řekl: „Židé chystají léčku; zítra tě požádají, abys jim vězně znovu přivedl do velerady, že ho musí ještě důkladněji vyslechnout. Cestou však bude na Pavla číhat víc než čtyřicet mužů ke všemu odhodlaných; zavázali se slavnostní přísahou, že ho zabijí. Jeho život, pane, je ve tvých rukou!“

Pavel je poslán do Césareje

²² Velitel mladíka propustil a varoval ho: „Nikommu ani slovo, že o tom vím!“ Rozhodl se, že raději Pavla odešle pod bezpečným doprovodem k římskému místodržiteli Felixovi do Césareje.

²³ Dvěma důstojníkům vydal rozkaz, aby v devět hodin večer nastoupilo dvě stě pěšáků, sedmdesát jezdců a dvě stě lehkooděnců. ²⁴ Pro vězně měli připravit nosítka mezi dvěma mezkami. ²⁵ Po důstojníkovi eskorty poslal dopis tohoto znění:

²⁶ „Klaudius Lysias ctěnému místodržiteli Felixovi.

²⁷ Muže, kterého ti posílám, jsem se svým oddílem zachránil z rukou židů. Ti ho málem zabili. Zjistil jsem totiž, že je to římský občan.

²⁸ Abych se dozvěděl, co vlastně proti němu mají, dal jsem ho předvést jejich veleradě. ²⁹ Ukázalo se, že nejde o žádný vážný nebo dokonce hrdelní zločin, ale pouze o jejich náboženské spory.

³⁰ Dostal jsem však zprávu, že ho chtějí úkladně zavraždit, a tak ho rychle posílám pod tvoji

ochranu. Zároveň dávám na vědomí veleradě, že žalobu na něho mohou podat u tebe. Srdečně tě zdravím!“

³¹ Pěší oddíly provázely vězně v noci na hranice Judska, do Antipatridy, odkud se vrátily do kasáren. ³² Za dne doprovodila Pavla již jen jízda. ³³ V Césareji jej předali místodržiteli a odevzdali mu i velitelův dopis. ³⁴ Felix vzkaz přečetl a hned se zajímal, ze které římské provincie Pavel pochází, zda totiž vůbec spadá pod jeho pravomoc. Když se dověděl, že je z Kilikie, ³⁵ řekl: „Vyslechnu tě, až se dostaví tvoji žalobci.“ A dal Pavla střežit ve vládní budově, kterou kdysi postavil Herodes Veliký.

24

Pavel je předveden před Felixe

¹ Za pět dní dorazil do Césareje sám velekněz Ananiáš v doprovodu několika členů velerady a právního zástupce Tertulla, aby Pavla zažalovali u místodržitele. Ten dal vězně přivést ²⁻³ a Tertullus přednesl obžalobu: „Slavný Felixi! Náš národ ti vděčí za mnoho; tvou zásluhou žijeme již tolik let v míru a pod tvou moudrou vládou se nám dobře daří. Mohl bych tě chválit mnohem déle, ale nechci si dělat nárok na tvůj vzácný čas. ⁴ Vyjádřím se stručně a prosím, abys nám laskavě věnoval pozornost. ⁵ Máme důkazy, že tenhle člověk patří k vůdcům křesťanské sekty a znamenitě přispívá k tomu, že se v celé říši mezi židy jako epidemie šíří jejich buřičské názory. ⁶ Nakonec chtěl také znesvětit

jeruzalémský chrám. Přitom jsme ho chytli a chtěli jej soudit podle našich zákonů. ⁷ Velitel Lysias se ho však násilně zmocnil a nás odkázal na tebe. ⁸ Vyslechni ho a přesvědčíš se, že naše stížnosti jsou oprávněné.“ ⁹ Potom vystoupili židé jako svědkové obžaloby.

¹⁰ Nato pak udělil místodržitel slovo Pavlovi. Ten řekl: „Vím, že náš národ spravuješ již delší dobu. Důvěřuji tvým zkušenostem a na svoji obhajobu chci uvést jen to, co si můžeš ověřit. ¹¹ Před dvanácti dny jsem dorazil do Jeruzaléma jako poutník do svatyně. ¹² Ani v chrámu ani v synagogách jsem za tu dobu nepronesl jediný veřejný projev, s nikým jsem nediskutoval a nikoho jsem nepodněcoval ke vzpouře. ¹³ Nic takového mi nemohou dokázat. ¹⁴ Rád se ovšem před tebou přiznávám, že sloužím Bohu našich otců podle způsobu, který oni považují za sektářství. ¹⁵ Věřím všemu, co je psáno u Mojžíše i proroků, a vyznávám naději na vzkříšení všech lidí z mrtvých, což ostatně hlásají i mnozí mezi nimi. ¹⁶ Tato víra mě zavazuje, abych se choval před Bohem i před lidmi podle svého nejlepšího svědomí.

¹⁷ Nyní se po několika letech vracím a nesu chudým svého lidu peněžitou podporu od křesťanů z jiných národů. ¹⁸⁻¹⁹ Když jsem pak v chrámu podstupoval předepsané náboženské očišťování, nařkli mě někteří židé z Malé Asie, že jsem tam přivedl pohany. Nebyla to ovšem pravda a ty židy ani nevidím mezi žalobci. To oni způsobili sročení ve svatyni, ne já. ²⁰ Ani

velerada mi nedokázala žádný zločin. ²¹ Jediné, co jsem tam stačil říci, bylo: „Mám být souzen pro víru ve vzkříšení!“

Dva roky svědectví bez výsledku

²² Felix už sice o křesťanství něco věděl, ale přesto líčení odročil s tím, že musí ještě vyslechnout svědectví velitele Lysia. ²³ Důstojníkovi pak nařídil, aby Pavla držel jen v lehkém vězení, kde by ho mohli jeho přátelé navštěvovat a posloužit mu. ²⁴ Po několika dnech si dal Felix Pavla předvést v přítomnosti své manželky Drusilly, která byla židovka, a vyptával se ho na učení Ježíše Krista. ²⁵ Pavel ochotně vykládal, ale když začal mluvit o otázkách mravnosti, sebeovládání a Božího soudu, bylo to Felixovi nepříjemné a přerušil ho: „Pro dnešek to stačí, zase si tě pozvu, až budu mít čas.“ ²⁶ Opravdu si pro Pavla často posílal a hovořil s ním, ale hlavně proto, že od něho čekal nějaký úplatek. Aby si usmířil židy, nechával Pavla i nadále ve vězení. ²⁷ Tak to trvalo po celé dva roky, až byl Felix v úřadě vystřídán Porciem Festem.

25

Festus vyslýchá Pavla

¹ Třetí den po převzetí úřadu přijel Festus z Césareje do Jeruzaléma, ² kde přijal velekněze a další židovské představitele. Ti mu připomněli svou žalobu proti Pavlovi a snažili se pohnout Festa k tomu, ³ aby dal vězně dopravit zase zpět do Jeruzaléma; ve skutečnosti však zamýšleli

Pavla na cestě přepadnout a zavraždit. ⁴ Festus je však odbyl: „Vězeň je v Césareji a já se tam vrátím co nevidět. ⁵ Vyšlete se mnou své zplnomocněnce, a máte-li svou žalobu dobře podloženou, ať ji přednesou u řádného soudu.“ ⁶ V Jeruzalémě se zdržel ještě osm deset dní a pak se vrátil do Césareje. ⁷ Hned následující den zahájil přelíčení a dal Pavla předvést.

Jeruzalémští vyslanci vězně obžalovali z mnoha zločinů, ale neměli pro ně žádné důkazy. ⁸ Pavlova obhajoba zněla: „Neprovinil jsem se ani proti židovskému zákonu, ani proti chrámovým předpisům, a tím méně proti římskému právu.“ ⁹ Festus chtěl židům ukázat dobrou vůli, a tak Pavlovi navrhl: „Jsi ochoten postavit se v Jeruzalémě před soud, kterému bych předsedal?“ ¹⁰ Pavel vytušil smrtelné nebezpečí, a tak odmítl: „Ne, trvám na tom, abych byl ponechán v pravomoci římského soudu. Sám jsi zjistil, že jsem se proti židům nijak neprovinil. ¹¹ Kdyby mně byl prokázán nějaký zločin, byl bych ochoten podstoupit spravedlivý trest, třeba i popravu. Jejich žaloby jsou však smyšlené a ty nemáš právo vydat mě jim. Odvolám se k císařovu soudu!“ ¹² Festus se odebral k poradě se svými rádci a vynesl rozsudek: „Odvoláváš se k císaři, tedy tam půjdeš.“

¹³⁻¹⁴ Po několika dnech navštívil Césareju král Herodes Agrippa se svojí sestrou Bereniké. Přijeli přivítat Festa a zdrželi se u něho delší dobu. Festus se jim při jedné příležitosti zmínil:

„Podědil jsem tu po Felixovi zvláštního vězně.
¹⁵ V Jeruzalémě na něho žalovali velekněží a velerada a žádali na mně rozsudek smrti.
¹⁶ Musel jsem jim dát lekci z římského práva a poučit je, že my Římané nikoho nesoudíme bez řádného slyšení obou stran a že každý musí dostat možnost obhajoby. ¹⁷ Hned po mém návratu do Césareje se dostavili žalobci, a tak jsem toho muže vyslechl. ¹⁸ Očekával jsem kdovíjaké zločiny, ale nic takového mu nemohli dokázat. ¹⁹ Mají nějaké náboženské spory o jakéhosi Ježíše; byl popraven, ale ten Pavel tvrdí, že žije. ²⁰⁻²¹ V tom se ovšem nevyznám. Když jsem mu navrhl, aby se obhajoval přímo v Jeruzalémě, trval na tom, aby byl ponechán v pravomoci římského soudu. Je to římský občan, a dokonce se odvolal k císaři. Tak ho tu mám ve vězení a s příštím transportem ho musím poslat do Říma.“ ²² Agrippa řekl Festovi: „Ten člověk mě zajímá, rád bych si ho poslechl.“ Festus tedy navrhl, že uspořádá slyšení hned následujícího dne.

²³ Nazítří se dostavili Agrippa a Bereniké v celé královské pompě s dvorní suitou i hodnostáři města. ²⁴ Festus dal předvést Pavla a představil ho slovy: „Králi Agrippa, dámy a pánové! To je člověk, jehož smrt tak neodbytně vymáhají židé v Jeruzalémě i zde. ²⁵⁻²⁷ Nedopustil se ničeho, za co by podle římského práva mohl být odsouzen k smrti. Sám se však odvolal k jeho císařskému veličenstvu, a tak jsem se rozhodl poslat ho do Říma. Jsem teď na rozpacích,

co uvést v obžalovacím spisu, který musím vystavit. Snad mně v tom pomůžete vy, znalci židovských záležitostí, a zvláště ty, králi, až ho vyslechnete.“

26

Pavel svědčí Agrippovi

¹ Agrippa vyzval Pavla: „Pověz, co můžeš uvést na svou obhajobu!“ Pavel pozvedl ruku po způsobu řečníků a začal: ² „Jsem rád, králi Agrippa, že se mohu hájit proti obžalobám židů právě před tebou. ³ Vím, že znáš dobře židovské zvyky i sporné otázky. Chci ti vše vyložit od začátku, a tak tě prosím o trpělivost. ⁴⁻⁵ Už v mládí jsem přišel do Jeruzaléma a všichni se tam na mne pamatují. Musejí připustit, že jsem patřil k nejhrošlivější skupině našeho náboženství, k farizejům. ⁶⁻⁷ A vlastně i dnes stojím před soudem proto, že pevně držím to nejlepší, co vyznávají farizejové: že totiž Bůh splní sliby, které dal našim otcům, když mu budeme všichni vytrvale sloužit. ⁸ Možná, že vám to připadá absurdní, ale opravdu věřím, že Bůh vzkřísí mrtvé.

⁹ Tehdy jsem se ovšem i já domníval, že musím všemi prostředky bojovat proti učení Ježíše z Nazaretu, ¹⁰ a byl jsem při tom v Jeruzalémě nejhrošlivější. Velekněží mne zplnomocnili, abych Ježíšovy následovníky vyhledával, zatýkal a dával uvěznit. Vždy jsem byl pro to, aby byli odsouzeni k smrti. ¹¹ Dával jsem ty lidi bičovat v synagogách a nutil je, aby veřejně tupili svou

víru. Byl jsem jako posedlý a začal jsem je pronásledovat i v jiných městech. ¹² Tak jsem se také vypravil s plnou mocí od velekněží do Damašku. ¹³ A tu na cestě, ačkoliv to bylo v pravé poledne, nás zalilo světlo, proti kterému se polední slunce zdálo stínem. ¹⁴ V úleku jsme se vrhli na zem a ke mně promluvil hlas v hebrejštině: ‚Saule, Saule, proč mne pronásleduješ? Proč biješ hlavou proti zdi?‘ ¹⁵ Zeptal jsem se: ‚Kdo jsi, pane?‘ a on mi odpověděl: ‚Já jsem Ježíš, proti kterému se staviš.‘ ¹⁶ Ale teď vstaň a poslouchej: Jak jsi mne horlivě pronásledoval, tak horlivě mne budeš vyznávat. Budeš svědkem toho, žes mne potkal, a všeho, co ti ještě ukáži. ¹⁷ Budu tě chránit před lidmi, židy i pohany, mezi kterými ti dávám nesnadný úkol: ¹⁸ Budeš jim otevírat oči oslepené hříchem, aby přestali tápat ve tmě, kde vládne satan a aby vešli do Božího světla. Všem, kdo ve mne uvěří, odpustím hříchy a dám jim místo mezi svým lidem, který usiluje o nový způsob života podle mé vůle.‘

¹⁹ Jistě uznáš, Agrippa, že jsem nemohl odmítnout tak zřetelný pokyn z nebe. ²⁰ A tak jsem začal hned v Damašku, potom v Jeruzalémě, v celém Judsku a konečně i mezi pohany volat lidi, aby se dali na pokání, obrátili se k Bohu a dotvrdili to novým životem. ²¹ To je můj ‚zločin‘, pro který mne chtěli židé v chrámu ubít. ²² Bůh mne však z jejich rukou vytrhl, a tak tu stojím a mohu vydávat své svědectví prostým i vznešeným. To, co hlásám, je totéž,

co předpovídali proroci i Mojžíš: ²³ že Mesiáš bude trpět, že však vstane jako první z mrtvých a tak přinese naději na věčný život židům i pohanům.“

²⁴ To už bylo pro Festa příliš, a proto se ozval: „Pavle, ty ses zbláznil. Znáš toho tolik, že tě to připravilo o rozum!“ ²⁵ Pavel se však bránil: „Můj rozum je v pořádku, vážený Feste. Mluvím jen pravdu a jsem plně při smyslech. ²⁶ Král je v pojmech židovské víry doma, a proto mohu mluvit tak otevřeně. Myslím, že i o nás křesťanech dobře ví; vždyť nejsme žádná tajná sekta. ²⁷ Jde vlastně o to, králi Agrippa, zda skutečně věříš tomu, co předpověděli židovští proroci. A já vím, že věříš.“

²⁸ Agrippa mu řekl: „Mluvíš tak, že bys mne málem přesvědčil, abych se stal křesťanem.“

²⁹ Pavel nato odpověděl: „Kéž by Bůh dal, abys nejen ty, ale vy všichni byli to, co jsem já, až na ty řetězy.“

³⁰ Král, místodržitel, Bereniké a pak i ostatní se zvedli a odcházeli. ³¹ Jejich shodný úsudek byl, že Pavel nespáchal nic, zač by si zasloužil smrt nebo vězení. ³² Agrippa řekl Festovi: „Nebýt toho odvolání k císaři, mohl bys ho klidně propustit.“

27

Pavel se plaví do Říma

¹ Přišel čas transportu vězňů do Itálie. Byl do něho zařazen také Pavel a my s Makedoncem Aristarchem z Tesaloniky jako jeho průvodci.

Transportu velel důstojník Julius z císařského oddílu. ² Najal loď, která obeplouvala pobřeží Malé Asie a na cestě k jejímu severnímu cípu měla udělat řadu zastávek. ³ Když jsme druhý den přistáli v Sidónu, dovolil důstojník Julius, který zacházel s Pavlem skutečně lidsky, aby navštívil ve městě své přátele; ti ho vybavili na cestu vším potřebným. ⁴ Kvůli nepříznivému větru jsme se dále plavili mezi Kyprem a pevninou; ⁵ minuli jsme Kilikii a Pamfylii a přistáli nakonec v lykijské Myře. ⁶ Tam velitel najal alexandrijskou loď, která měla namířeno do Itálie, a převedl nás na ni. ⁷⁻⁸ Po několik dalších dní byla plavba obtížná a v Knidu jsme ani nemohli přistát, jak silný vítr vál od pevniny. Propluli jsme tedy mezi Krétou a ostrovem Salmonou a s námahou jsme se drželi jižního pobřeží Kréty až do „Dobrych přístavů“ u Lasaia.

⁹ Měli jsme zpoždění, byl již konec září a plavba přes otevřené moře je v tomto období nebezpečná. Pavel jako zkušený cestovatel varoval: ¹⁰ „Jestli teď vyplujete, dáváte v sázku nejen loď a její náklad, ale i životy nás všech.“ ¹¹⁻¹² Důstojník však dal víc na kapitána a majitele lodi, kteří radili sledovat ještě dále krétské pobřeží až k jihozápadnímu přístavu Foiniku. Tvrdili, že je vhodnější k přezimování lodi než Lasaia. Zdálo se, že se to podaří, protože začal vát jižní vítr. Tak jsme tedy zvedli kotvy.

Bouře na moři

¹³ Zanedlouho se však zvedl od Kréty silný severovýchodní vítr, kterému loď nemohla vzdorovat, a ten nás unášel dál a dál od krétského pobřeží. ¹⁴⁻¹⁶ Přišel tak nenadále, že jsme ani nestačili naložit do lodi záchranný člun, obvykle vlečený vzadu. To se nám podařilo až v závětří ostrůvku Klauda. ¹⁷ Námořníci stáhli lany trup lodi, aby lépe odolával, a spustili vlečnou kotvu, abychom snad v plné rychlosti nenajeli na nebezpečné mělčiny Syrtis u afrického pobřeží. ¹⁸ Druhý den vlny už dosahovaly nebezpečné výše, takže jsme museli zmenšit ponor lodi: plavci vyházeli část nákladu ¹⁹ a další den i část lodní výstroje. ²⁰ Po mnoho dní bylo zataženo, neviděli jsme slunce ani hvězdy, takže jsme ztratili orientaci a divoká bouře stále zmenšovala naši naději na záchranu.

²¹ Po celou tu dobu nikdo na lodi ani nepomyslel na jídlo. Pavel vyšel na palubu a oslovil námořníky: „Přátelé, měli jste dát na mne a přezimovat na Krétě v ‚Dobrych přístavech‘. Byli byste si ušetřili spoustu těžkostí a škod. ²² Ale neklesejte na mysl, není všechno ztraceno: nikdo z nás nezahyne, jen loď vezme za své. ²³ Dnes v noci se mi zjevil posel Boha, kterému náležím a sloužím, ²⁴ a řekl mi: ‚Neboj se, Pavle, máš ještě stát před císařem! Jako dar ti Bůh přidá životy všech, kteří se s tebou plaví.‘ ²⁵ Odvahu, přátelé! Já věřím svému Bohu, že se jeho vzkaz doslova splní. ²⁶ Máme se zachránit na nějakém ostrově.“

Ztroskotání

27 Už čtrnáctou noc jsme byli unášeni Středozezním mořem do neznáma, když kolem půlnoci hlídka hlásila zemi na obzoru. 28 Námořníci spustili olovní a naměřili hloubku čtyřiceti metrů a po chvíli už jen třicet metrů. 29 Dostali strach, že bychom mohli potmě najet na skaliska, a tak vyhodili přes zád' čtyři kotvy a všichni jsme toužebně očekávali svítání. 30 Ale námořníci chtěli zrádně opustit ohroženou loď. Spustili na moře záchranný člun, jako že roztáhnou ještě další kotvy z přídi. 31 Pavel však postřehl jejich pravý úmysl a řekl důstojníkovi a vojákům: „Pozor na ně, bez nich se nezachráníte!“ 32 Vojáci tedy přesekli lana člunu a nechali ho odplout prázdný.

33 Ještě než se rozednilo, přesvědčoval Pavel posádku: „Čtrnáct dní tu zápolíte, hlídáte a přitom skoro nic nedáte do úst. 34 Alespoň teď se pořádně najezte, ať máte sílu dostat se na břeh. Řekl jsem vám přece, že se nikomu nic nestane.“ 35 Vzal chléb, přede všemi za něj Bohu nahlas poděkoval a začal jíst. 36 Ostatní to povzbudilo a dali se také do jídla. 37 Bylo nás tam všech dohromady dvě sta sedmdesát šest. 38 Když jsme se najedli, vyhazovali námořníci do moře obilí, hlavní náklad, aby zmenšili ponor lodi.

39 Konečně se rozednilo. Viděli jsme před sebou pás plochého pobřeží se zálivem, ale nikdo tu zemi neznal. Plavci se chtěli pokusit o přistání v zátocce. 40 Kotvy nevytahovali, ale odsekli kotevní lana, odvázali upevněné kormidlo a s přední plachtou na stožáru se pustili

ke břehu. ⁴¹ Brzy jsme však najeli na písčinu a loď uvázla. Příd' se zabořila pevně do dna a prudký příboj začal rozbíjet zád'. ⁴² Vojáci se už chystali podle římských pravidel pro takové situace pobít všechny vězně, aby některý z nich neodplaval na břeh a neutekl. ⁴³ Velitel však chtěl zachovat Pavla při životě, vzal na sebe odpovědnost a nedovolil jim to. Nařídil, aby nejprve skočili přes palubu ti, kdo umějí plavat, ⁴⁴ ostatní ať si opatří kusy dřeva z lodi a všichni ať se snaží dostat na břeh. Tak nikdo neutonul a všichni se v pořádku dostali na souš.

28

Na Maltě je Pavel uštknut hadem

¹ Od lidí, kteří se seběhli k místu naší záchrany, jsme se dozvěděli, že jsme na ostrově Malta. ² Byli k nám neobyčejně laskaví. Pršelo a bylo zima, a tak nám rozdělali velký oheň a vůbec se o nás starali. ³ Pavel také pomáhal sbírat chrástí. Jak je však příkládal na oheň, vylezla z jeho otýpky zmije vypuzená horkem a zakousla se mu do ruky. ⁴ Mezi domorodci se ozvalo: „Ten člověk je jistě vrah! Zachránil se z moře, ale božské spravedlnosti neutekl.“ ⁵ Pavel však klidně hada setřásl do ohně a nic zlého se s ním nedělo. ⁶ Lidé čekali, že opuchne a zemře. Když však byl Pavel i po hodné době v pořádku, začali si lidé šeptat, že je to asi nějaký vtělený bůh.

⁷ Zachránili jsme se na pomezí statků Publia, římského správce ostrova. Přijal nás a tři dny přátelsky hostil. ⁸ Publiův otec stonal –

byl postižen horečnatou úplavicí. Pavel ho navštívil, modlil se nad ním a pak ho dotekem rukou uzdravil. ⁹ Rozkřiklo se to po ostrově, a tak ze všech stran přicházeli za Pavlem nemocní a on je uzdravoval. ¹⁰ Za to si nás ohromně vážili a před odjezdem nás zahrnuli všemi potřebnými věcmi.

Pavel je eskortován do Říma a uvězněn

¹¹ Trvalo to však tři měsíce, než jsme mohli pokračovat v cestě. Vzala nás loď, která měla domovský přístav v Alexandrii a jejímž znamením byla dvojčata Kastor a Pollux, ochránci námořníků. ¹² Přistála nejprve v Syrakusách na Sicílii, kde jsme se zdrželi tři dny. ¹³ Pak jsme přepluli úžinu do Regia a s jižním větrem v zádech jsme se po dalších dvou dnech dostali do přístavu Puteoli. ¹⁴ Tam tedy skončila naše pohnutá plavba do Itálie. Na prosby tamních křesťanů jsme zůstali v Puteolech celý týden. ¹⁵ Odtud jsme se pěšky vydali do Říma. Mezitím se o nás dozvěděli bratři v Římě a někteří nám přišli naproti sedmdesát kilometrů, až na Appiovo tržiště, jiní alespoň ke Třem hospodám. Když se s nimi Pavel setkal, děkoval Bohu a šel dál s novou odvahou. ¹⁶ V Římě byl potom umístěn v soukromém bytě – vždy s jedním vojenským strážcem.

¹⁷ Tři dny po příchodu do Říma si Pavel k sobě pozval tamní významné židy. Když přišli, řekl jim: „Bratři, nijak jsem se neprovinil proti našemu národu, ani proti našim tradicím.

Přesto jsem byl v Jeruzalémě uvězněn a předán Římanům. ¹⁸ Ti mě vyslychali a byli by mě propustili, protože jsem neudělal nic, zač bych zasluhoval smrt. ¹⁹ Jeruzalémští židé však proti mně byli zaujatí, a tak jsem nakonec nucen odvolat se k císaři. Nehodlám tu však žalovat na svůj národ. ²⁰ Proto jsem si přál setkat se s vámi a vysvětlit vám to. Pro naši společnou víru v Mesiáše mám tato pouta!“ ²¹ Odpověděli mu: „My jsme o tobě z Judska nedostali žádnou zprávu nebo žalobu, ani písemně, ani ústně. ²² Chtěli bychom však slyšet tvoje názory. Víme totiž, že vaše sekta se všude setkává s odporem.“

²³ Dohodli se tedy na dalším setkání a pak se jich u něho sešlo mnohem více. Pavel jim celý den vykládal o tom, že Boží království přišlo mezi lidi v osobě Ježíše Krista. Snažil se je o tom přesvědčit důkazy a předpovědmi ze Starého zákona. ²⁴ Některé získal, jiní však odmítali uvěřit. ²⁵ Odcházel takto rozdvojení a Pavel těm zatvrzelým řekl: „Přesně tak to Duch svatý předpověděl vašim předkům ústy proroka Izajáše:

²⁶ „Jdi k tomu lidu a řekni mu:

Budete naslouchat a naslouchat,
a přece neporozumíte.

Budete se dívat a dívat,
ale nic nevidíte.

²⁷ Máte totiž otupělé srdce,
zacpané uši a zavřené oči,
aby se vám snad nestalo,
že byste viděli, slyšeli a srdcem pochopili;

to byste se totiž ke mně obrátili a já bych vás uzdravil.' "

²⁸ „Proto se nedivte,“ dodal Pavel, „že zprávu o Boží záchraně hlásáme pohanům. Ti ji dychtivě přijímají.“

³⁰ Celé dva roky byl Pavel ve svém soukromém římském vězení a směl přijímat všechny návštěvy. ³¹ A tak svobodně a bez překážek hlásal Boží království a učil o Pánu Ježíši Kristu.

Biblica® Open Slovo na cestu
Czech: Biblica® Open Slovo na cestu (New
Testament)

copyright © 1988, 2000, 2012 Biblica, Inc.

Language: čeština (Czech)

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Open Slovo na cestu™

Biblica® Open Czech Living New Testament™

Copyright © 1988, 2000, 2012 by Biblica, Inc.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Creative Commons License

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/ or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: “The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible.”

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Open Slovo na cestu™

Biblica® Open Czech Living New Testament™

Copyright © 1988, 2000, 2012 by Biblica, Inc.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 9 Apr 2023
e08837ce-c353-52fb-bc01-a0e3b12ace4c